BONA PAU

Nº. 539 - Any XLVI - MONTUÏRI - GENER - 1998

Montuïri des de l'aire

OBSEQUI DE LA BANCA MARCH A LA BIBLIOTECA

El director de l'oficina de la Banca March a Montuïri dia 3 de desembre féu entrega al batle dels 4 toms que componen l'obra d'Antoine Watteau, gran pintor francès del segle XVIII. L'obsequi va destinat a la Biblioteca Municipal

Adob de camins rurals

Està previst que a principi d'any la Cooperativa, a la qual se li ha encarregat la tasca, comenci l'adob dels camins rurals que no s'han d'asfaltar.

Montuïri des de l'aire

En portada encetam l'any amb aquesta primera d'un conjunt de fotografies aèries de Montuïri que gentilment ens ha cedit Bartomeu Amengual i que també projectam inserir mensualment en pàgines interiors.

BONA PAU
Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles
Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume
Redactors i col·laboradors:
Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.
Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93
Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor
Depòsit legal: PM 133 - 1958
Nota: Les opinions aparescudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Avantatjós

Suposà un avantatge el fet que durant tots els dies de les festes nadalenques la famàcia hagi romàs oberta –com també hi està durant totes les festes de l'any– (sols tanca els diumenges que no està de guàrdia). Un fet que dóna molts d'avantatges als necessitats de medicines.

Incoherent

Les nombroses apagades de llum elèctrica que hem hagut de sofrir des de Sant Bartomeu fins a final d'any ni tan sols han posat en evidència la serenitat dels montuïrers. No hem sabut alçar la veu ni ens hem immutat ni excitat. Si detestable és un fet, tampoc és elogiós l'altre. Incoherent amb la nostra manera de ser.

BREUS

Llibre del P. Martorell

El Pare Martorell pretén tenir enllestit el llibre "Les danses populars de les Illes Balears" a fi de treure'l a llum el pròxim mes de febrer, el qual contendrà les peces i variants conegudes.

Neteja

L'empresa "Ferrovial" s'ha adjudicat la contracta de la recollida de fems de tots els pobles de la Mancomunitat durant 10 anys. I per altra part aquesta s'ha compromès a no pujar el preu de la recollida de fems. L'empresa també netejarà camins rurals, carrers un pic per setmana, mercats, cementeris, festes i contenidors.

Els 21 norantins

En el moment de començar 1998 resten a Montuïri 21 persones vives (4 homes i 17 dones) que ja han complit els 90 anys. Són aquestes:

97 anys
Margalida Juan Bauçà "Caragola"

96 anys
Jaume Nicolau Servera "Volandí"

95 anys
Aina Gomila Garau "Molinera"
Joana Aina Verger Serra "Escolana"

93 anys
Francisca Garcias Miralles "Baca"
Margalida Miralles Ribas "Melaneva"

92 anys
Catalina Miralles Amengual "Perulla"
Isabel Cerdà Cerdà "Badia"
Jacint Noguera Martorell "Moio"
Sebastiana Vich Verger "Mascarona"
Aina Mas Bunyola "Nota"

91 anys
Catalina Castellà Manera "Solandera"
Isabel Ribas Juan "Melaneva"
Andreu Alcover Ribas "de Son Collell"
Francisca Miralles Rossinyol "Poeta"

90 anys
Joana Aina Garau Marimón "Prats"
Francisca Mas Sastre "Soqueta"
Catalina Cerdà Pocoví "Polla"
Joana Gomila Garcia "Matarina"
Bartomeu Verd Fiol "Baqueto"
Joana Cloquell Fiol "Cigala"

La celebració dels 700 anys

Ha començat el 1998. Manquen sols dos anys per complir-se el 700 aniversari de la fundació de Montuïri com a poble reial pel rei Jaume II, quan aleshores possiblement aquest poblat tenia al voltant dels 600 habitants. Una gent influenciada sobretot pels qui havien colonitzat l'illa de Mallorca i s'havien establert en el nostre districte. D'entre ells, sobretot àrabs venguts a Mallorca el 902 i que hi estigueren fins al 1229 quan les Balears foren conquerides per Jaume I. I no parlem de la influència de més enrere, quan els fenicis, carteginesos i romans construïren aquí els primers poblats talaiòtics, segles abans de l'any 1 de la nostra era.

És mot possible, però, que una bona part dels habitants ja fossin cristians, tot i havent-hi un nombrós grup de jueus quan l'any 1300 els primitius habitants d'aquí s'arremolinaren a l'entorn de l'esglesieta que hi havia en el Molinar i posteriorment i a mesura que es construïa el poblat, també i des d'altres indrets es traslladaven a un i altre costat del temple on ara hi ha l'actual, a plaça. Com també hi ha notícies que a l'altre costat de la plaça ja s'hi trobàs l'edifici de la cort reial, anomenat posteriorment universitat, casa de la vila o Ajuntament, d'on entre els primers batles hi hagué en Pons ses Cases (1312), Bernat de sa Rovira (1330), Jaume Bages (1338), Bernat de Castellet (1339)... homes elegits possiblement pels síndics o jurats i que posteriorment prestaven jurament al rei de Mallorca per Montuïri.

És de creure també que les cases de Montuïri estaven edificades formant un rectangle ben tallat, avui encara perfectament comprensible. Des del Molinar s'anava cap a la plaça de les Tres Creus per continuar pels actuals carrers de Sant Antoni, de Baix, Pare Vicenç Mas, Pou del Rei, Posada, Jaume II, Sant Barto-meu, Pou Nou, Amargura i així retornar a la plaça de les Tres Creus. I enmig d'aquest rectangle, la plaça Major, plaça Vella i altres carrers com es Pujol, cap al sud, i sa Trona, cap al nord.

Si avui celebram i donam rellevància tal vegada exagerada a certes commemoracions i esdeveniments, la celebració dels 700 anys de la fundació de Montuïri, per a la qual cosa sols en manquen dos, aquest fet bé es mereix celebrar-lo amb una festa grossa i extensa, que fugi del que és normal, i començar ja a principis del 2000 i es perllongui fins a l'acabament. I no sols amb actes que passen i no deixen empremta, sinó amb realitzacions que impactin petjada, com a llibres commemoratius, obertura de carrers amb el nom del 700, monuments apropiats... i altres que aniran sorgint. I de tot això l'Ajuntament n'és l'entitat que li pertoca encapçalar tan fonamental, excel·lent i significatiu esdeveniment.

O. Arbona

Enguany la fira va excel·lir amb més vitalitat que els darrers anys

Dos dits de seny

Condemnar

Adesiara ens trobam amb gent que alegrement condemna tant les idees com les persones per sol fet de no estar-hi d'acord, emetent uns judicis que generalment estan fora de lloc ja que provenen del fet de dissentir o discrepar en elles.

Tant les persones com les idees no són condemnables, sinó discutibles i fins i tot rebutjables. Pels homes, i tenint present allò de "no jutgeu i no sereu jutjats", el jutjar i condemnar no té sentit. Ja n'hi haurà d'altres, si ve el cas, que amb més autoritat ho faran. Pensem que quan estam desaprovant qualcú ja l'estam jutjant.

Tothom mereix l'oportunitat de dialogar, de reflexionar i fins i tot de ser advertit; però això de condemnar alegrement un altre, és una greu equivocació. Pensem que tots som homes i que moltes vegades ens hem equivocat i podem tornar caure amb la mateixa pedra.

Encara trobam molta gent que avui jutja i censura sense motiu, sols pel fet de no coincidir amb les seves idees; com també altres persones que discrepen dels nostres punts de vista. I així mútuament ens condemnam. Seria millor intentar comprendre aquella persona i pensar que la veritat tant la pot tenir ella com nosaltres mateixos, o tots dos, ja que depèn de com es consideri el procedir d'un i altre. Qualsevol pot encertar o equivocar-se o anar errat en una idea o postura determinada. Però això sí, donem a aquelles persones que criticam o desaprovam l'oportunitat d'exposar el seu punt de vista davant el fet o postura determinada. I si sabem comprendre, generalment veurem que érem nosaltres, constituïts en jutges, els qui anàvem equivocats. Les idees i les persones mereixen esser respectades, quasi mai condemnades.

Salomó

Pregó de Santa Cecília, Patrona dels Músics

Cecília i la música

El Patronat de Música de Montuïri m'ha donat aquesta oportunitat de poder-vos dirigir la paraula. Abans de començar vull donar a vosaltres mateixos, Patronat, a tots els músics, cantadors o instrumentistes, professionals o estudiants, i a tots els qui estimam la música, els molts d'anys!

El Patronat amfitrió m'ha suggerit, però, tres condicions: primera, parlar uns cinc minuts; segona, dir una paraula sobre el nom Cecília; tercera, fer el mateix respecte del terme música.

Un dels darrers contes escrits per l'autor medieval anglès *Chaucer* tracta precisament de la, avui, patrona dels músics, i comença ordenadament per l'etimologia del nom Cecília. Explica aquesta opinió: Cecília vendria de la paraula llatina *Cœlum*, cel, i de l'antiga anglesa *Leos*, poble. El terme compost *Cecília* significa *Un-cel-per-al-poble*. Continua explicant que qui esbrina el contingut significatiu del nom Cecília hi pot descobrir la magnanimitat de la fe, la perfecta claredat de la saviesa, i unes molts brillants i excel·lents obres. El nom Cecília significa *Un-cel-per-al-poble* perquè inclou etimològicament magnanimitat, claredat i ben obrar. Qui té aquestes tres qualitats és paradigma desitjable per a tots els altres.

Quina relació tengué Cecília amb la música? Aquí hem de considerar una cosa curiosa: l'única dada que tenim és un himne litúrgic que diu, cit de memòria: Cecília cantava en el seu cor a Déu. Això significa que l'oració d'aquesta dona era tan sincera i eficaç, de tal manera el seu obrar era conseqüent amb les seves paraules, que l'oració de Cecília arribava a l'oïda de Déu com si fos una bella música. Amb el temps, aquesta dada única es va extrapolar, va sortir del botador, i començà a córrer la fama, sense fonament històric, que Cecília tocava algun instrument musical, per tant sabia música. Els músics s'encarregaren del demés, és a dir l'anomenaren patrona des de fa uns vuit segles.

Va molt equivocada aquesta extrapolació? Per ventura, no. Cecília, *Un-cel-per-al-poble*, refereix magnanimitat, grandesa d'ànima. No és gran l'ànima de la música? Em voleu dir quin individu, quin poble, quina raça, no ha cabut dins els braços de la música? Des dels seus mateixos orígens fins al dia d'avui la Humanitat duu ritmes, canta, balla, toca instruments musicals i combina els seus timbres de mil maneres. Cecília, *Un-cel-per-al-poble*, refereix claredat de la saviesa. Quan anam al cinema i veim una pel·lícula estrangera, generalment tenim necessitat que ens la doblin. Em voleu dir, sincerament, quan heu tengut necessitat que us doblin una música? Em voleu mostrar un llenguatge entenedor per a tothom com el de la música? Cecília, *Un-cel-per-al-poble*, refereix

ben obrar. Quantes bones obres ens ha fet la música? Incomptables. Segons els temps ens entristeix o ens alegra, ens endormisca o ens fa ballar, ens calma o ens excita. Ens fa somniar, recordar, reviure... Ens posa nostàlgics, pensatius, romàntics... Ens acompanya en molts i importants moments de la nostra vida: adorm els nadons; com a les pel·lícules, una musiqueta adverteix el córrer dels nostres anys; fa marcar el bon pas als soldats; les marxes nupcials ens duen a l'altar; i d'altres posen un to de greu solemnitat quan, portats per braços d'altri, feim el darrer passeig.

Repetesc: va molt equivocada l'extrapolació que es fa de l'himne litúrgic? Per ventura, no. No va tan equivocada en agermanar Cecília amb la música, tant la que sona des del cor com la que ho fa des de les veus humanes o els instruments. Si Cecília significa magnanimitat, la música és magnànima; si significa claredat, la música és clara; si significa ben obrar, la música ens omple de bé a tots els humans.

Què és la música? Pot no esser un disbarat massa gros si deduïm de tot el què hem exposat aquesta resposta: *Música és Cecília.*

Gràcies per haver-me convidat a parlar i escoltat. Molts d'anys!

Josep Oliver i Verd

Pronunciat dins l'església parroquial de Montuïri, dia 23 de novembre de 1997.

Manera
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ
FABRICACIÓ DE BALUSTRADA
Magatzem i Oficina:
Cart. Manacor, km. 28'5
Tlf. Magatzem: 64 67 44
" " : 64 60 95
" Particular : 64 61 73
07230 Montuïri (Mallorca)

"Aquí no hablamos mallorquín"

De quin país som?

S'han posat de moda, darrerament, un tipus de novel·la autobiogràfica on una persona més o menys experimentada i que ha viscut intensament els darrers vint anys amb prou visió per a escriure'n unes memòries, relata a un ésser estimat quins anhels, quines il·lusions i quines esperances tenien quan tombaven aquella època que havia d'esdevenir el present actual. Si he de ser sincer, ara com ara, ben poques aconsegueixen el suficient grau d'allunyament i de força vivencial per a produir el cop d'efecte que els autors persegueixen.

Crec que tots els qui hem passat aquells anys d'una manera més o menys conscient, ens hem demanat si era això el que volíem per als nostres fills; demanàvem llibertat, sí, i poder decidir en tot allò que consideràvem una espurna de recobrament del que durant tants anys ens havien amagat.

D'ençà d'un parell d'anys he sentit massa vegades una referència ben trista i que amaga un sentiment d'egoisme, d'autoodi, d'alta traïció i de ben poca visió de la realitat: resulta que Mallorca era una terra d'emigrants i que ara ha esdevingut una terra d'immigrants, i d'això n'hem d'estar satisfets i agraïts. I ja està bé que per acontentar els immigrants hàgim de perdre tota referència a la nostra mallorquinitat, fins i tot arribar a la prohibició. I llavors ens podem demanar: per quina llibertat lluitàvem? Què deixarem als nostres fills? Quins trets col·lectius els passarem? O seran com *els homes i les dones de la vida* que s'ajunten amb qui millor paga?

Aquest darrer cap de setmana hem fet una estada a un complex esportiu de Peguera; quinze parelles de tennis ens les hem vistes durant dos dies. Dotze pistes de terra impecables. El meu company m'explicà que els propietaris de tot el complex -hotels, apartaments, pistes...- eren alemanys i durant uns quants dies a l'any permetien als "espanyols" poder gaudir de les pistes, amb el pagament reglamentari és clar. Que venien els alemanys a disputar-hi tornejos i a fer-hi estades ja que el clima era millor. Que el menyspreu envers tot el que feia "olor" d'espanyol -o indígena, ja que no fan diferència- era denigrant. "Aquí es troben com a ca seva, o millor dit, són a ca seva, ja que manen més que noltros", em deia. Vaig girar l'ullada cap a les muntanyes que ens enrevoltaven: grues per tot, espais mutilats per sempre més, xalets com bolets per damunt les muntanyes. La meva curiositat em va menar a fer un tomb per les instal·lacions: tots els rètols, tots, estan en alemany, algun acompanyat de la "traducció" a l'anglès. És clar, vaig pensar, nosaltres hem d'estar-los agraïts perquè ara ja no som terra d'emigrants... Em vingueren ganes d'envergar puntada de peu... Si durant tots aquests anys hem treballat per aconseguir això, jo no en vull formar part; jo no vull participar d'aquest espoli ferotge i humiliant. És per això que cal que els mallorquins obrim d'una vegada els ulls, que no podem continuar d'aquesta manera, que cal un canvi en les directrius que han comportat aquests desastres. Que els polítics que han manat durant aquests darrers quinze anys i segueixen manant ens han enganyat.

Desolat, vaig arribar a un bar just a la vora del complex. Vaig pronunciar aquestes paraules al cambrer: "Un cafè, per favor". Em va mirar uns segons amb cara d'oi i menyspreu, i a la fi sentencià: "Aquí no hablamos mallorquín". Jo vaig continuar dient-li que no li demanava que el parlàs, només volia un cafè. Vaig esperar deu minuts grossos el cafè i vaig optar per anar-me'n. De retorn vaig caure en el fet que aquest cambrer era un d'aquells "indígenas" de què parlava abans. No convé imposar res, no fos cosa que tornàssim a ser terra d'emigrants; nosaltres hem de seguir igual: baixar-nos els pantalons perquè tothom estigui content.

Felip Munar i Munar

El concert de la Coral Mont-Lliri de dia 6 de desembre fou un èxit

COBADE
Millor... i més aprop
Super Montuïri
Extens assortit
Gran varietat de productes d'alimentació
Peix fresc • Carnisseria
Xarcuteria • Fruita i verdura
"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria
Servei a domicili
C/ Es Dau s/n • Tlf. 64 67 60 • Montuïri

Missatge de Nadal i Cap d'Any del President de la Comuniat Autònoma

En un dia com avui, en què acabam un any i en començam un altre, solem expressar els nostres desigs de felicitat per a l'any que ve. La tradició mallorquina ha encunyat una frase per a tan entranyable ocasió. Els nostres padrins deien: "Molts d'anys, que així com l'hem vist començar, el vegem acabar". També aquesta és una data per a fer balanç, per mirar una mica cap enrere i fer propòsits de millora per als dies vinents. Com a President de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears vull afegir-me a aquesta voluntat col·lectiva de pau i d'estimació que tots tenim aquests dies, i, a la vegada, compartir unes reflexions amb tots vosaltres.

Podria començar, per exemple, amb una pregunta que incita a passar comptes: ha estat un bon any aquest que acaba? Ho ha estat realment per a tots els ciutadans d'aquesta terra?

Jo crec, de bon de veres, que l'any 97 podrà ser recordat com un molt bon any per a la majoria. I certament, ha estat bo per a la gent que fa feina (hi ha hagut més pocs aturats que mai); ha estat bo per a la indústria en general, per al turisme i, també, per al comerç, on es viu una certa recuperació; a l'engròs, ha estat un bon any per a tots. És cert que encara hi ha gent que no ha viscut aquesta millora i també ho és que n'hi ha que acaba el 97 en pitjors condicions que quan el va començar. Hem de veure les coses tal com són, no com voldríem que fossin. Per això, la meva satisfacció no pot esser completa fins que els beneficis de la recuperació econòmica no deixin de banda ningú, ja que –ho dic de bon de veres– jo me'n sent responsable, d'aquestes situacions. Però, en conjunt, a l'hora de fer un balanç rigorós i reflexiu, hem de reconèixer que la tendència general ha estat positiva.

Això és important, perquè tots els discursos de repartiment de riquesa es queden en boira i fum si no hi ha res per repartir. Primer, ens pertoca crear riquesa, perquè allà on no hi ha, que no hi cerquin.

I, en aquest sentit, l'any 97 ha estat bo, també, per a l'enfortiment de l'autonomia. Vet aquí un tema del qual tothom vol xerrar –de vegades sense saber-ne gaire– sense al·ludir a una part fonamental per a l'autogovern els pressuposts: enguany hem passat de 70 a 120 milions. Això vol dir poder, poder de gestió des d'aquí per resoldre els problemes d'aquí. Poder nostre, des de ca nostra. I aquest poder neix d'haver-nos fet càrrec de les competències d'educació, i també, del nou sistema de finançament, que és una feina transcendental per a tots els illencs. Aquest nou sistema ens ha permès aplicar una moderada baixada de tributs per a l'any 98, i ha incrementat molt la nostra dotació

econòmica. També, he d'afegir que hem resolt d'una vegada el tema de les carreteres; des d'enguany tenim 57 mil milions per acabar amb el retard que duien les inversions en carreteres.

Naturalment, n'hi ha que s'estimen més veure allò que encara ens falta. I està bé que sigui així, perquè mai no podem estar satisfets del tot, sempre hi ha d'haver coses que dir, i és ver que, tot i que hem avançat molt, ens queden moltes coses per fer. Cada dia els illencs hem de defensar allà on faci falta els nostres drets. Hem de fer causa comuna en aquelles qüestions que ens afecten com a poble i com a Comunitat: transports, inversions... allà on sigui hem de fer sentir la nostra veu perquè hem de ser tractats com mereixem, com un poble que fa feina, que no demana regals ni almoines, però que vol allò que li pertoca.

Ja vos he dit que pens que el balanç de l'any 97 és bo, però també vos dic que podria haver estat millor. I per millorar encara no hi ha més camí que fer feina.

Des de l'educació vos voldria dir dues paraules perquè l'any 98 que estam a punt d'encetar és el primer any en què el Govern es farà càrrec d'aquesta competència. I vos vull dir una cosa ben clara i llampant: hi haurà tots els doblers que facin falta perquè l'educació sigui bona. No faltaran els mitjans necessaris per aconseguir aquest objectiu.

Però per un dia com avui, voldria recordar també, i d'una manera molt especial, totes aquelles persones que en uns dies tan senyalats es troben soles, sense ningú que els faci companyia, sentint el mossec de la solitud i la desesperança. La tristor d'aquestes situacions s'accentua quan veim que no tenen una solució fàcil ni senzilla. Dissortadament, de vegades, darrera aquest abandó, hi trobam una persona que ha deixat de complir les seves obligacions com a fill, com a germà o com a membre d'una família. Tots tenim el deure de recuperar aquell esperit familiar, tant de casa, que ens obliga a cuidar la nostra gent i, més enllà, tota la gent desvalguda. Hem de saber que, en aquest sentit, les sagrades obligacions dels temps passats continuen ben vigents; som nosaltres, tots i cada un de nosaltres, els responsables de les nostres famílies. Al Govern li pertoca l'assistència als que no poden tenir atencions familiars, però que ningú, en una terra com la nostra, on la nissaga i la família són cosa sagrada, no oblidi les seves obligacions.

I, com no?, les meves paraules de gratitud per a tots els ciutadans d'altres llocs d'Espanya que han vingut a les illes a fer-hi feina, que ens donen una mà per construir una autonomia que és seva i que en aquests dies ens acompanyen; aquestes illes són casa de tots, en teniu les portes obertes. Apreciam i valoram qui ha donat el millor de si mateix, que s'ha integrat aquí; qui ens ha donat riquesa econòmica i cultural. Lluitarem perquè els vostres fills no hagin d'emigrar, perquè visquin en un ambient de tolerància, convivència i pau en un lloc com les Balears.

A l'hora dels bons desigs per a tothom el vostre president no es vol quedar curt. Són aquests: que tengueu molt bon any 1998. Que aquest any, ja en el batiport d'un nou segle, sia l'any en què els ciutadans de les Illes Balears siguem capaços de decidir el nostre futur. Un any amb menys injustícies, sense gent marginada, amb famílies més unides, sense violència ni vides esbandides estúpidament a les carreteres. Un any en què ni menorquins ni eivissencs –ni manco encara els formenterers– hagin de tenir la sensació de viure enfora de tot, com deixats de la mà de Déu.

Ens queden moltes coses per fer, però mirau: jo estic segur que les farem totes, i que les farem bé. I sabeu per què? Idò perquè tenim el millor que podem tenir, un poble orgullós d'ell mateix, alliberat ja per a sempre dels complexos que tant de mal li podien haver fet. Un poble que ha sabut redreçar el rumb de la seva història i que ha canviat unes illes pobres, terra d'emigració, en un país modern, on tothom que ve s'hi voldria quedar per sempre.

Tenim, en efecte, la cosa més principal: un poble amb seny que sap fer feina i, per això, no hem de tenir por al futur.

Per tant, molts d'anys a tots, felicitats i gràcies per l'esforç que hem sabut fer.

Que el nou any 1998 sia, de bon de veres, un any de progrés i benestar per a tothom, sense exclusions ni intoleràncies.

Feliç any nou!

Jaume Matas Palou
President de la Comunitat Autònoma

A MONTUÏRI S'ha dit que...

☞ Es regidor Miralles, del PSOE, en es ple de dia 9 de desembre va demanar sa dimissió des regidor i segon tinent de batle, Biel Matas, del PP. Naturalment, es cessament no fou acceptat.

☞ A sa Fira es batle semblava que era de *"la Vieja Guardia"*. Amb camisa blava i corbata obscura s'hi assemblava.

☞ S'Ajuntament ha hagut de canviar es pany des Local Jove. Havia deixat ses claus a qualcú i aquest a un altre i es tercer ja en féu fer còpies. Va resultar que de tants ja no se sabia qui en tenia. Alerta que des pany de s'Ajuntament no passi lo mateix!

☞ S'oposició inculpa es batle d'intervenir en sa venda de s'antiga discoteca ICS. Una empresa ha ofert 20 milions. Però es batle en "lo" de "sa passada de poble" diu que continuarà amb s'actual política de dur empreses a la vila, per molt que s'oposició el critiqui i l'acusi d'agent immobiliari.

☞ Això abans que es digués que 8 socis d'Inca estudien sa possibilitat d'instal·lar en aquell indret una fàbrica de galletes d'Inca i que s'hi invertiran uns 400 milions i es crearan –si arriba a bon fi– entre 30 i 40 llocs de feina.

☞ Enguany, que es s'any de sa tolerància, es demana an ets al·lots de Montuïri que respectin es qui han vengut a viure aquí i que deixin de molestar i de fer befa per dins es poble a un nin pes fet de ser marroquí.

☞ Es mig any darrer ha estat "generós" en ses apagades de llum, ja bé per avaries o tempestes. És significatiu que davant aquests fets es montuïrers no s'hagin mogut ni hagin cridat s'atenció. Si hagués estat per motius polítics... altra cosa seria.

☞ Sa loteria de Nadal quasi no va tocar a Montuïri. Aixímateix 4 caminers se'n dugueren un milió i mig cada un i una altra persona 750 mil pessetes. I poca cosa més, segons es dir de sa gent entesa.

☞ Ningú va alabar, sinó més bé dejectar es mal gust i sa poca imaginació des "quintos" a sa festa dets innocents. Pel que feren, valdria més dedicar tota sa nit a coses positives i que l'endemà es poble se sentís orgullós d'una sorprenent obra seva. Així ho alabaria.

☞ Ara –segons llegírem en es "Diari de Balears"– aprofitant sa rotonda des Creuers, "en mig hi posaran un bust des batle perquè així Montuïri no sols sigui "una passada..." sinó "una repassada de poble".

☞ Qualque diari va criticar que alguns consellers tenien diferents assessors, però segur que no sabien que a Montuïri un tinent de batle tot sol en té dos. Ara, lo que no se sap és si aquests cobren o no.

☞ Era tant es renou que hi havia a plaça, que ningú no es va poder menjar es raïm an es toc de ses dotze campanades. Es rellotge va tocar, però no el va sentir ningú. I això que s'Ajuntament havia obsequiat amb 600 bosses. Així i tot no mancà bulla i alegria.

☞ Determinats crítics voldrien que des d'aquesta secció donàssim més "branca" an es governants locals, però quan es s'hora d'escriure'ho no voldrien esser ells es qui ho haguessin dit. I si no ho diu ningú, no podem dir que *"A Montuïri s'ha dit que..."*

☞ Desitgem que 1998 sia un any pròsper per a Montuïri, i que des d'aquí poguem transcriure més fets beneficiosos que no perjudicials pes nostre poble. *I per molts d'anys!*

En Xerrim

Vet ací, per separat, els nou matrimonis de les noces d'aquests darrers deu anys, dels qui se'n parlà el mes passat. Com si fos ara!

L'Ajuntament informa

Resum de les actes de la sessions plenàries celebrades el 9 de desembre de 1997

SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA

Cessió de l'ús d'instal·lacions disponibles del Local Jove

Aquesta sessió plenària extraordinària fou convocada a rel d'una sol·licitud formulada pels grups municipals del PSM i PSOE demanant la cessió de l'ús d'instal·lacions disponibles del Local Jove. No obstant aquesta petició fou rebutjada adduint que l'interior del Local Jove es dividirà en dos departaments: un per a Ràdio Murta i l'altre per a instal·lar-hi el punt d'informació juvenil. I encara es disposarà d'un lloc per a activitats que organitzi l'Ajuntament.

Per altra part, a l'edifici de Ca ses Monges la primera planta està ocupada per cuina, menjador, despatx per al metge municipal i la resta per a les persones del centre de dia; i la segona, està totalment cedida a INSALUD.

L'Ajuntament fa constar que es vol mantenir al marge de la problemàtica o disputes entre el Govern Balear i el CIM sobre els monitors que han d'impartir la gimnàstica de manteniment a les persones majors, ja que es creu que a un poble de 2.100 habitants, on sols unes 50 persones acudeixen a aquestes classes, tant li dóna que el monitor sia del CIM com del Govern Balear. No obstant l'objectiu de l'Ajuntament és el d'unir i no separar. I si tots els qui practiquen aquesta gimnàstica anassin a Ca ses Monges no hi hauria problemes.

Estudi del reglament d'ús dels edificis municipals

Actualment cada local dels edificis municipals té la seva comesa o funció. D'aquesta manera tenim:

L'edifici de l'Ajuntament on a la planta noble hi ha oficines municipals, despatxos i sala de plenaris. En el soterrani, banda de música i correus. En el segon soterrani, la banda de música passarà a ocupar el local on abans era biblioteca, i allà on ara està la banda seran despatxos i arxius.

El consultori d'abans serà ocupat per la biblioteca municipal i els baixos per la Societat de Caçadors.

En el Molí des Fraret s'hi instal·larà l'oficina d'informació turística (Mancomunitat) i el museu-depòsit de les peces trobades en el talaiot de Son Fornés.

L'abocador municipal servirà com a magatzem municipal i per altra part per a la Societat de Caçadors (provisionalment).

El Col·legi Joan Mas i Verd continuarà com a centre d'ensenyament.

Ca ses Monges i el Local Jove seran usats de la manera com s'ha dit anteriorment.

SESSIÓ ORDINÀRIA

Lectura i aprovació de l'acta anterior

Una vegada llegida, fou aprovada sense cap esmena.

Comunicacions de batlia

Es donà compte dels següents punts:

1.- Modificacions de crèdit, aprovats per batlia amb la següent relació: Generacions de crèdit núms. 12/97 a 21/97.

2.- Aprovació del padró de la taxa de clavegueram, presentat per FERROSER amb un nombre de rebuts de 1.254 i un import total de cobrament de 4.228.488 pessetes en període voluntari.

3.- Pròrroga del contracte del Punt d'Informació Juvenil a favor de Catalina Barceló Mayol des de l'1 de desembre fins al 31 de desembre de 1997.

4.- Internet. L'Ajuntament ja disposa de la xarxa telemàtica podent accedir als servidors del Web del Govern, del CIM, a les bases de dades de tots els ajuntaments de Mallorca i enviar documents al BOCAIB.

5.- Conveni camins rurals, signat entre l'Ajuntament de Montuïri i la Conselleria d'Agricultura pel finançament de la subvenció anual des de 1997 fins a l'any 2006.

Tansferència de crèdit 5/97

S'acordà realitzar una transferència de crèdit d'1 milió de pessetes traspassantles de la partida 44-62300 (Inversions reals) a la partida 1-22700 (Material, subministrament i treballs d'altres empreses).

Adjudicació obres Pla Mirall

S'acordà l'adjudicació definitiva de les obres del Pla Mirall de la següent manera:

1.- Il·luminació pública. Estava pressupostada per 13.037.947 pessetes i fou adjudicada a l'empresa "Centro Montaje, S.A." per 12.800.439 pessetes. S'ha de dur a terme en 3 mesos.

2.- Condicionament del camí del cementeri. El pressupost era de 37.200.555 pessetes i fou adjudicada l'obra a "Vias y Construcciones, S.A." per 36.191.360 pessetes. S'ha de realitzar en 3 mesos.

3.- Pavimentació del centre de la vila (carrers Major, Pujol i Plaça Vella). El pressupost era de 53.229.664 pessetes i fou adjudicat a "Vias y Construcciones, S.A." per un import de 53.229.664 pessetes. L'execució es realitzarà en 5 mesos.

4.- Pavimentació del carrer del Molinar. Projectada per 22.335.747 pessetes fou adjudicat a l'empresa "Vias y Construcciones, S.A." per 21.840.396 pessetes. Es durà a terme en 2 mesos.

5.- Voravia, jardineres i il·luminació d'Es Dau. El projecte era per 49.069.813 pessetes i fou adjudicat a "Vias y Construcciones, S.A." per 47.860.095 pessetes, per realitzar en un termini de 4 mesos.

6.- Voravia a tot el poble. Pressupostada l'obra per 177.836.181 pessetes fou adjudicada a "Vias y Construcciones, S.A." per 165.387.6487 pessetes, per dur a terme en 7 mesos.

Signar conveni per al finançament d'obres al centre sanitari

S'acordar autoritzar el batle a la firma d'un conveni per a obres en el Centre Sanitari de Ca ses Monges pel finançament d'obres i equipaments, amb la Conselleria de Sanitat i Consum del Govern Balear.

Operació de tresoreria

S'acordà renovar el compte de crèdit que l'Ajuntament té amb la Caixa d'Estalvis "Sa Nostra", per un any, i per un capital de 10 milions de pessetes.

(Continua a la pàgina següent)

Concert de la Coral Mont-Lliri

Dia 6 de desembre la Coral Mont-Lliri a l'església va oferir un concert nadalenc. I també un altre el grup de Cambra "Simfonia Brass Quintet"

L'Ajuntament informa

(Ve de la pàgina anterior)

Moció del PP

Fou aprovada per unanimitat la següent moció presentada al ple de l'Ajuntament pel PP:

"Dirigir-se al Govern Balear perquè adopti les següent mesures: 1ª: Estendre l'actual línia de ferrocarril des d'Inca fins a Alcúdia. 2ª: Avaluar la possible reobertura d'antigues línies ferroviàries i l'establiment de línies noves des de Palma a diferents poblacions".

Precs i preguntes

(Formulades pel PSM i pel PSOE, per manca d'espai s'oferiran en el proper número).

Intervenció final del batle

Abans d'acabar el batle va comunicar al ple els següents 4 punts:

1 - S'han canviat tots els ordinadors per a poder-hi entrar tota casta de dades i amb més capacitat que els que hi havia fins ara.

2 - En nom de l'Ajuntament va disposar donar el condol per la mort de l'exrector de la Universitat, Nadal Batle, als familiars i Universitat.

3 - Constituir una comissió organitzativa dels actes que s'hauran de celebrar amb motiu dels 700 anys de la fundació de Montuïri (serà el 2.000) com a municipi. S'hi aniran afegint altres persones, però en un principi estarà constituïda per Onofre Arbona Miralles, Guillem Mas Miralles, Gabriel Gomila Jaume i Llorenç Capellà Fornés.

4 - El metge municipal havia donat compte que durant els 10 primers mesos en el càrrec havia realitzat 4.087 consultes en el Consultori i 955 visites domiciliàries. En total, 5.042 actuacions.

ALTRE PLE EXTRAORDINARI

Dia 16 de desembre el ple extraordinari, per unanimitat, va acordar adjudicar la contracta de les obres de camins rurals a l'empresa "Melchor Mascaró" per un import de 88.925.000 pessetes.

Molt de públic va asistir a la presentació del nou libre de Joan Miralles

Presentació del Llibre de Joan Miralles

A la sala d'actes de l'Ajuntament, tota plena de públic, dia 6 tengué lloc la presentació del nou llibre de Joan Miralles, "Corpus d'antropònims mallorquins del segle XIV". Amb el batle, presidiren l'acte, el rector de la Universitat, Dr. Llorenç Huguet, la catedràtica, Dr. Maria Barceló, qui en féu la presentació, i el mateix autor.

"Sa Fira"

La fira d'enguany, celebrada dia 7, va tornar excel·lir amb el merescut prestigi guanyat anys anteriors. La jornada fou esplèndida amb més expositors que en edicions anteriors. I pel que fa a la mostra de la perdiu, es presentaren 63 exemplars d'entre els quals el jove montuïrer Miquel Font tornà ocupar el primer lloc de la general i Pere Ors fou el montuïrer primer classificat. A l'horabaixa i com a novetat, la colla castellera "Al·lots de Llevant", a plaça féu una demostració de diferents castells humans.

Firó

Enguany, per coincidir en festa, el matí de dia 8, en Es Dau, hi hagué cavalcada local, exhibició de sementals i demostració d'una parella de vaques enganxades a un carro d'època. Un espectacle que fou seguit amb entusiasme i interès pels nombrosos espectadors.

(Continua a la pàgina següent)

música bar
Ca Na Poeta
Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

(Ve de la pàgina anterior)

Un ca montuïrer, campió internacional

A la I Exposició Internacional i XIII Exposició Nacional Canina celebrades a Girona els passats dies 13 i 14 de desembre en "Turc", un ca de bestiar propietat de Joan Miralles Cerdà (de Sa Corona) obtingué la màxima puntuació internacional d'entre 1223 animals amb la qualificació d'excel·lent 1ª a les tres mostres.

Cimera agrícola

A la cimera de la Federació Agrícola Ramadera Balear celebrada dia 13 de desembre en el restaurant "Es Cantó" amb assistència el President del Govern Balear i altres personalitats es varen debatre els principals problemes del camp mallorquí i del que s'ha de fer per evitar que el camp es converteixi en un "jardí de vells subvencionats". Les ponències tractaren de fora vila i de ramaderia.

Trobada de Corals

Dia 20 horabaixa a l'església tengué lloc la XVII Trobada de Corals, "Els Cors de Mallorca Canten Nadal". Hi participaren 13 corals entre elles la "Mont-Lliri". Al final totes juntes cantaren dues cançons i acabaren amb l'"Adeste fideles". L'Ajuntament oferí una estatueta d'un cossier a Josep Sampol pels 50 anys d'organista i una altra a Baltasar Fiol per la seva dedicació com a director.

La rotonda dels Creuers

Una vegada acabades les obres de la rotonda dels Creuers i de les importants millores a la carretera e Porreres, aquestes foren inaugurades el passat dia 22 pel President del Govern Balear i pels baltes de Porreres i de Montuïri.

El dia de la fira Miquel Font rebé el primer premi de la mostra de la perdiu

Matines

A la nit de matines enguany es va tornar omplir l'església. La cerimònia religiosa es va celebrar amb molta solemnitat. Con l'any passat, cantaren la Sibil·la, Mª Antònia Massanet Verger; l'Àngel, Margalida Nicolau Pizà i el sermó de la calenda fou interpretat per Antònia Mayol Cerdà.

Entrega dels trofeus de la Fira

Després d'un sopar celebrat a "Ses Jardines" dia 26 passat, tengué lloc l'entrega dels trofesus de la mostra i concurs d'ovelles, cabres i porcs negres que la Cooperativa Agrícola organitzà per la Fira. Foren guanyadors Toni Bennassar "Perull" (millor corral d'ovelles), Jaume Bauzà "Capità" (millors cabres) i Tomeu Rigo "Diego" (millors porcs negres). A més dels trofeus, obsequi de "Sa Nostra", s'entregà una medalla a cada participant.

La nit vella

Una gran multitud, sobretot de joves i madurs, es va reunir a plaça per celebrar el pas de l'any vell al nou. Les dotze campanades varen suposar no sols el començament del nou any, sinó l'inici d'un gojós rebombori com a presagi del desig de benaurança per a 1998.

I per molts d'anys!

Agraïment de la Coral

La Coral Mont-Lliri agraeix a totes les entitats que varen col·laborar a la XVII Trobada de Corals que es va celebrar a Montuïri el passat dia 20 i d'una manera particular a l'Església per la cessió de les seves instal·lacions; a l'Ajuntament per la seva aportació i entrega de plaques commemoratives i estatuetes a l'organista i al nostre director; i al Patronat de Música per la seva labor i oganització.

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Botigues de queviures - I

Cas Cotxer i Sa Botigueta

Una iniciativa de les Persones Majors és la d'intentar deixar constància escrita de les seves vivències passades a fi que aquest llegat del passat no es perdi. Els resultats aniran sortint, si tot va bé, mes darrera mes, a *Bona Pau*. El fi últim, però, és el de recopilar-ho tot en un conjunt i editar-ho en forma de llibre.

Un grup de Persones Majors han decidit reunir-se en el seu local social, a les 18'30 hores, els dijous. La reunió dura fins a les 20 h. aproximadament i allà recorden i constaten per escrit.

Entre els temes prevists hi ha les botigues, les indústries i oficis, els pous, els caminois de tres peus, les possessions, els molins, l'arribada del tren, els malnoms montuïrers, els sequers de figues, albercocs, etc.

La llista de Persones Majors que aporten dades de cap manera és una llista tancada. Ben al contrari, qualsevol home o dona que cregui poder ampliar el nombre de records i vulgui acudir al local i hora damunt assenyalats, serà molt ben rebut. L'obra proposada és ambiciosa i només amb molta ajuda, constant i sacrificada, es podrà dur a terme.

Els resultats que aniran apareixent a *Bona Pau* no estaran firmats per cap nom en concret, sinó pel nom col·lectiu de *Sa veu de sa memòria*. Repetesc, aquest projecte ha de ser obra de tots o no serà.

El primer tema recordat és el de **botigues de comestibles**, les existents des de principis de segle fins als anys 30 més o manco. El resultat de les dades recollides ha estat aquest:

1.- CAS COTXER del carrer de Palma

En Gabriel i dues germanes, Margalida i Coloma, tots tres fadrins, duien la botiga. El nom li venia degut a què en Gabriel havia treballat de cotxer a una casa senyorial de Palma.

De les botigues anirem recordant algun tret personal de l'establiment perquè el propi de tota botiga de queviures es dóna per sabut. Cas Cotxer era botiga famosa per l'oli que venien. Els assortia en Macser (no coneixem l'ortografia d'aquesta paraula) i encara duia l'oli refinat dins odres. Mentre que en Pere de Bunyola traginava el seu oli en un carro, amb la mesura penjada a la banda i el venia a 8 pts. la gerra.

Després de la Guerra Civil del 36, el Moviment, quan la gent comprava els queviures amb "cartilles", on uns cupons assenyalaven les racions de menjar que podien emportar-se, Cas Cotxer ho tenia tan ben organitzat que les coes per aprovisionar-se, de vegades arribaven fins al cantó del carrer de Bonavista.

Una de les germanes, era excel·lent xocolatera i anava llogada a les cases on hi havia unes noces, si el nuvis volien quedar bé.

Desconeixem exactament quan es tancà la botigá.

2.- SA BOTIGUETA del carrer de Sant Bartomeu

S'hi pujava per uns escalons difícils i la petitesa de l'establiment li donà el diminutiu del nom.

Regentada per Apol·lònia Gomila "Pelosa", casada amb Miquel Mas "Saio". L'any 1928 retornaren de França on havien viscut anys i on havia nascut el seu fill Miquel, el qual, de gran, es llicencià en llengües clàssiques (grec i llatí) i fou professor a l'Institut Laboral de Felanitx on hi ensenyà llatí i francès, llengua que parlava des de la seva infantesa.

A més dels comestibles tradicionals, els dissabtes i diumenges s'hi podia comprar gelat fet amb unes bombes grosses de 25 a 30 litres i que no es rodaven amb una maneta lateral, sinó amb una ansa col·locada a la part superior de tambor impel·lida per un moviment de va i ve, de dreta a esquerra o viceversa.

Era la botiga del nins i nines privilegiats de ca ses Monges. Privilegiats perquè podien comptar amb un centimet i gastar-se'l amb la llepolia predilecta, un confit o una galleta de coco.

Com en altres botigues de la vila, els homes podien anar-hi a fer una copa, dos cèntims n'era el preu, per tant, més barates que a les tavernes.

Els pagesos que tenien una carabassa venal la podien portar a ca n'Apol·lònia. Ella no comprava la fruita, la seva breu durabilitat no la feia comercial. Però l'exposava en terra, devora hi col·locava un pot on eren dipositats els doblers guanyats amb les vendes de trossos de carabassa. Tant si es venia sencera, el més desitjable, com si el producte no aguantava més i es podria, els doblers recollits eren del propietari de la carabassa, però no se'ls podia embutxacar sense res més. S'havia de posar d'acord amb n'Apol·lònia, cuidadora de les vendes i dels doblers, la qual es guanyava la seva feina d'aquesta manera: el propietari de la carabassa havia d'invertir el producte en metàl·lic assolit en productes convenients de les existències exposades a Sa Botigueta. El propietari havia permutat fruita amb articles de consum; n'Apol·lònia havia donat sortida a algunes existències emmagatzemades a la botiga. És tota una escena de Paradís Perdut.

Al carrer de Palma hi havia Cas Cotxer

Igual que en altres botigues, també s'hi venia tabac. Un dia el sabater Rafel, de ca ets Andreus, digué a en Joanet "Tavet":

– Ves a ca na "Paloni de sa Botigueta" i comprem una capsa de Filet.

El nin, obedient, partí escapat. Mentre corria, imaginava com seria el fil per a cosir sabates, probablement ben diferent del de sa mare per a sarcir calcetins. Arriba, puja els escalons i fa la demanda. N'Apol·lònia li dóna una capseta de tabac. Els ullets del nin se'n riuen i reclama:

– No: jo vos he dit una capsa de filet.

– Idò, home, això és una capsa de Filet, replicà la botiguera.

Com que les persones majors sempre tenen raó, en Joanet encara que no ho entén, agafa la capsa, corre cap al sabater i l'entrega a en Rafel dient-li:

– No, i jo sempre li he dit filet, però ella sempre m'ha donat tabac.

Quan en Joanet es va haver fet Joan comprengué com filet no era Filet.

El fil de l'existència de la botiga s'acabà amb el de la vida activa de n'Apol·lònia.

Sa veu de sa memòria

De la saó de la terra i de la feina del temps

La Qualificació **Vi de la Terra / Pla i Llevant de Mallorca** és la garantia d'uns vins produïts a partir de vinyes cultivades a la nostra comarca vitícola. Tota una varietat de vins de producció controlada, amb una elaboració característica del nostre clima, del nostre sol, i sobretot, la nostra terra, reconeguts des de l'antiguitat.

Tastau-los. Amb tota garantia.

Producte Balear

La Qualitat, també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

Llibre nou

Corpus d'antropònims mallorquins del segle XIV

de Joan Miralles i Monserrat

Aquest llibre, que conté les relacions dels noms de persona mallorquins del segle XIV, és summament interessant per la tasca històrica i cultural assolida. Presenta totes les relacions de la població mallorquina trobades en els arxius de l'antiga Corona d'Aragó i aporta un cabdal antroponòmic riquíssim d'aquell segle.

El present volum és bàsic per delimitar els estudis genealògics de la gent de quasi tots el pobles de Mallorca. Conté llistes de monedatge de morabatí (o sia l'impost periòdic establert en el segle XIII), deutors d'aljama (llistes de 289 jueus datades el 1339 en referència als deutes que aquests tenien amb els procuradors reials), llistes d'homes d'armes de Mallorca (elaborada amb motiu de la guerra amb Castella de 1359 i comprèn tots els homes de 16 a 60 anys en disposició de poder usar armes) i llistes de querns de la setmana (el que havia de pagar setmanalment cada veí, probablement relacionada amb la guerra amb Castella).

Es pot afirmar que apareixen tots els noms de persona, seguits de llinatges i a vegades del malnom, trobats a les fonts documentals emprades per l'autor, com són particularment les dels arxius del Regne de Mallorca i de la Diòcesi de Mallorca. Noms amb les diferents grafies, sigla de la font i numeració corresponent del manuscrit original.

Dins aquest anàlisi de caràcter històric cal esmentar l'especial referència al Montuïri del 1308 i alguns anys posteriors dins unes llistes de quasi 20.000 persones.

L'exemplar suposa una anàlisi de caràcter històric basat en una riquesa de fonts documentals i patrimonials, bàsica pels estudis genealògics, revelador de la passió que el nostre Joan Miralles i Monserrat sent per tot el passat, al qual indubtablement hi ha dedicat mols d'afanys i fatigues. - ***O. A.***

Editat per l'Institut d'Estudis Catalans en col·laboració amb l'Institut d'Estudis Baleàrics, la Universitat de les Illes Balears i el Govern Balear.- Barcelona, 1997 - 774 pàgs.

Presentació a Montuïri del llibre de Joan Miralles. Presidència de l'acte

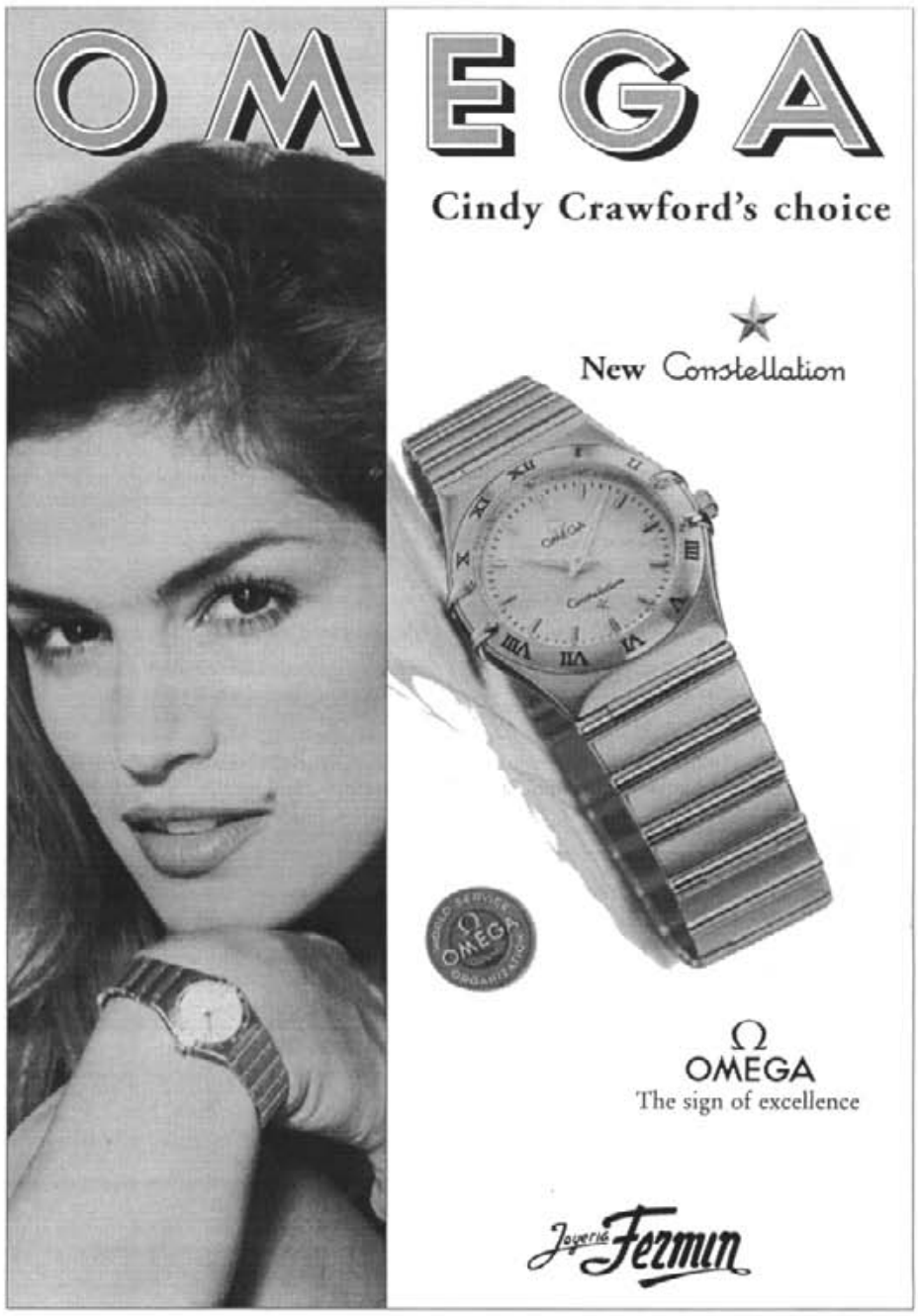

Sor Margalida Miralles Trobat, missionera a Rwanda

Allà, en poc temps, els refugiats passaren de 50.000 a 85.000

Potser avui viure a Rwanda, en el cor d'Àfrica, no sia una perillosa aventura pel europeus, però sí ho és per als nadius engrescats un dia sí i l'altre també pels continus acossaments en què allà discorren els dies. Multitud de gent esvaeix els hospitals degut a les nombroses malalties que contínuament estan sofrint o a les incidències de la guerra que han de suportar.

I en aquelles terres, atenent innombrable gent que cerca cura i solució als seus mals físics, nutricionals o psicològics, s'hi troba des de mitjan juny de 1981 la nostra monja missionera dels Sagrats Cors, Margalida Miralles Trobat, la qual i estant allà, des de la llunyania i en poc temps ha sabut de la mort de tres familiars que ella tant estimava. Ha vengut aquí i ja no s'ha trobat amb ells. Però de bell nou el 23 d'aquest gener retornarà cap a Àfrica per a allà reviure noves experiències. Ja publicàrem una entrevista amb ella pel juny de 1995 i ara, dos anys i mig després, ens relata de bell nou el seu quefer per terres rwandeses.

– Quin temps fa que vares anar a Rwanda per primera vegada?

– La primera vegada fou l'any 1981. Dia 15 de juny vàrem arribar allà. No obstant és tan diferent de llavors ençà que no es pot imaginar. Hem anat treballant molt; abans de la guerra treballàvem i encara continuam. No obstant, després d'una guerra, hi vàrem entrar el 1984, pel desembre, i durant tot aquest temps hem anat restaurant totes les nostres obres que hem anat construint, sobretot cases pels pobres més pobres. I així hem format poble. Hem pogut ajudar a construir unes 160 cases per la gent més pobre i també hem anat assistint a la gent que ha volgut restaurar la seva casa amb uralita i amb ciment.

– En concret, la vostra feina allà, quina és?

– És religiosa i sanitària, a base de dispensari, maternitat, pediatria, centre nutricional... tot això a favor dels rwandesos. Abans hi havia una població de 45.000 a 50.000 habitants. Mentrestant ara són uns 85.000. Estant tots units formant un sol poble.

– Són europeus tots els qui treballen allà?

– Nosaltres som dues mallorquines i cinc nadiues que també treballen en el nostre centre nutricional. Allà atenem 1.500 infants mal nodrits. Després les enviam al "foie", que és una escola de cultura social on hi ha un bon grup d'al·lotes que volen aprendre a escriure i a llegir i també a cosir per poder fer qualque cosa a ca seva, ja que n'hi ha moltes que són analfabetes.

– Fa aproximadament dos anys i mig que sortí a *Bona Pau* una entrevita amb tu. De llavors ençà a ara, hi ha hagut modificacions?

– Moltíssimes. No s'assembla gens ni mica, ja que durant aquest temps la població ha anat augmentant considerablement. El govern d'allà vol que formem poble, que les cases no estiguin escampades; i per això hem edificat un poble d'unes 150 cases i encara n'anam construint més. Hem anat fent més cases per ajudar als qui venguin malalts. Dins el nostre hospital hi ha uns 60 llits, però aquests 60 llits no basten per res. Hi ha qualque temporada que estan de dos en dos i pe'n terra. No hi ha pa ni pasta que basti.

– Des que estàs allà han mort alguns familiars teus...

– Sí. Primer va morir la neboda; al cap de dos anys, la mare i a l'entretant, al cap de 9 mesos de la germana, el germà. I ara he vengut a passar una mesada amb els que queden.

– O sia que no vares esser aquí per cap de les tres morts?

– No. Tot aquest temps he estat a Rwanda.

– La guerra allà, com va impactar la gent?

– Allà on vivim estam molt tranquils, ara a la part del nord, a la frontera del Zaire, estan un poc en guerra.

– Us acudeixen molts de refugiats?

– Sí, n'hem tenguts molts de refugiats, però de poc ençà s'han aturat de venir-ne. Per això la població ara és de 85.000. Abans, com he dit, era d'uns 50.000.

– O sia que de 50.000 passaren a 85.000 i encara perquè s'han aturat. I hospitals com el vostre, n 'hi ha d'altres?

– Tenim un altre hospital a 10 quilòmetres enfora i un altre, a 20, que són molt grans, ja que el nostre és petit al costat dels altres. Nosaltres no tenim metge. Feim de metge i feim tot.

– Deveu esser practicants o ATS?

– Sí. I a més els donam de menjar.

– Si no aporten res, com podeu viure vosaltres?

– Hi ha un organisme exterior que ens ajuda, que es diu PAM, el qual ens ajuda al centre nutricional. Igualment Càritas italiana també ens ajuda, particularment pel que fa als presoners, amb alimentació. Corresponen bé.

– Podries contar-nos algunes tragèdies que hagueu pogut viure per allà o veure?

– No, perquè n'he anat contant i m'han dit que callàs.

– Rebeu visites de gent important?

– Ara va venir el President, que és un sacerdot, el qual va anar a veure la presó; i quan veié així com estava va prometre que si els mateixos presoners construïssin una presó amb més bon estat que així com està ara, que ell ho pagava tot. I li digueren que sí. Aquests presos són tots de Rwanda.

(Continua a la pàgina següent)

(Ve de la pàgina anterior)

– O sia que tota la gent que vosaltres ateneu és de Rwanda?

– Sí. Ara bé, tenim bastants vocacions per allà. Aspirants n'hi ha un bon grapat. Les donam un poc de cultura i estan a unes escoles i les ajudam a pagar aquesta escola. I així, a més de donar-los una cultura les fas viure una altra cosa. De novícies n'hi ha cinc, postulants, són sis; això dins la casa de formació. Ara a ca nostra hi ha vuit aspirants que passen la roda, o sia que van a ajudar al centre on aprenen a fer neteja, a curar malalts, ja que hi ha una consulta molt grossa.

– Fas comptes estar encara molts de temps a Àfrica?

Això depèn. No es pot dir, perquè tal vegada fas uns comptes i llavors són uns altres. Està previst que me n'hi torni dia 23 de gener.

– Tornes allà mateix?

– Sí. Allà tenim un laboratori, del qual som jo mateixa qui el duc. Hi ha molts de dies que és enorme el nombre de plaques que han de passar pel microscopi. En concret el passat 7 de juliol passaren més de 200 plaques per davant els meus ulls. Em trobava tota sola. Començàvem a les 8 del matí i fins a les 6 de l'horabaixa, de les quals 140 eren per malària i les resta per excrements, orina i altres, fins a 200. Fou un dia carregadíssim.

– Ara, per acabar, vols dir qualque cosa més als montuïrers?

– Als montuïrers els diria: ànim, montuïrers! I un poc d'ajuda als qui els en manca. Vos salut a tots, vos don les gràcies, a tots els montuïrers, per l'assistència al funeral dels meus germans. Gràcies.

Aquestes foren, molt emocionades i amb les llàgrimes als ulls, les darreres paraules d'una missionera montuïrera que treballa en el cor d'Àfrica. I allà ho fa de tot cor, per Déu i els germans. Des d'aquí, nosaltres, en nom de tots els lectors, li prometem la nostra ajuda.

O. Arbona

Nou llibre de poemes

El nostre bon amic Lluís Servera Sitjar acaba de publicar un nou llibre de poemes, "**Els dies de la tendresa**", qui ha tengut la gentilesa de fernos-lo arribar i del qual pensam publicar-ne una ressenya en pròximes edicions.

Glosa

A Miquel Gomila "Pollo"

Li diuen Miquel Gomila
i viu al nostre carrer,
de feines de fora vila
en sap fer moltes i bé;
una que jo no sabia
vaig dir: li demanaré.

Tu que ets tan bon podador
que a molts dus la davantera,
no em diries, per favor,
quin mes podes la figuera?
Jo en tenc una a darrera,
vull fer un bonsai petitó.

Ben prompte em va contestar:
el més que ve és el millor,
abans de la primavera,
el temps que ella dormirà.
Es "Pollo" és bon conrador
i per fer empelts, de primera.

Un magraner em va empeltar,
que feia magranes agres,
no les podien menjar,
i ara tan bones les fa
que mai n'acabam les ganes.
Si no ho creus ves-ho a cercar.

Antònia Adrover

Hotel Rural
Es Figueral Nou

Es Pati de Montuïri
Restaurant

Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets

Carr. Montuïri-Sant Joan, km. 0'7 • Tlf. 64 67 64 • Montuïri

A l'abril es compliran els 750 anys del reconeixement canònic de la parròquia de Montuïri (1248)

El proper mes d'abril es compliran 750 anys del reconeixement canònic de les primeres parròquies que començaren a actuar a Mallorca, entre elles la nostra de Montuïri. Pens que sabem que la Mallorca musulmana ja funcionava com el que ara deim la Ciutat i Part Forana. Sols hi havia un nucli poblacional, la Madina Mayurqa (Ciutat de Mallorca) i d'allà s'organitzava tota la vida econòmica i política de l'Illa.

Mallorca estava dividia en 13 districtes o juz, que són: Albuhayra, Alahwaz, Al Yibal, Bulansa, Bunyula Musu, Inkan, Manaqur, Muntuy, Muruh, Qanarusa, Sulyar, Yartan, Yynau-Bitra.

Podem conèixer un poc més del tarannà de la nostra Mallorca musulmana dient que la Part Forana estava dividia en alqueries i rafals. L'extensió variava i se sol dir que l'alqueria midava una mitja de 7'35 jovades, mentre que el rafal era més petit, tenia una mitja de 4'36. El àrabs que els habitaven eren pagesos lliures i cal pensar que llur organització social era de tipus clànic degut als topònims que posaven.

En el segle XIII, pel que es desprèn de la bul·la que transcrivim a continuació, la primitiva església de Montuïri estava dedicada a Santa Maria i a Sant Pere. Però el segon temple parroquial, el patrocini del qual ens ha arribat fins als nostres dies, ja està dedicat a Sant Bartomeu.

Per conèixer un poc més la bul·la cal dir que el Papa posa sota son patrocini l'Església de Mallorca, cosa freqüent en temps de la reconquesta, i no la posa en mans dels bisbes de Tarragona, Barcelona o Girona ja que tots pensaven tenir-hi drets, la qual cosa ens fa pensar que ja era una església consolidada en els primers anys de l'establiment dels cristians que havien vengut de Catalunya i anaven establint una societat de cultura occidental a les nostres terres.

Bul·la del Papa Innocenci IV de dia 14 d'abril de 1248

Innocenci, bisbe, servent dels servents de Déu, al venerable germà bisbe de Mallorca li desitja salut i li dóna l'Apostòlica benedicció.

Havent-nos estat demanat el que és bo i just per a la força de l'equitat com per l'ordre que ve de la raó i també perquè la sol·licitud del nostre ministeri faci arribar els seus efectes allà on pertoca. Per aquesta raó i degut a les teves justes peticions, ens hi avenim de tot cor i acceptam, sense cap punt de dubte, sota la nostra protecció i la de Sant Pere, l'Església de Mallorca amb els seus temples, castells, viles, homes, propietats i altres béns que actualment té i els que, de bona manera i amb l'ajuda de Déu pugui tenir en el futur, i amb aquest escrit manifestam el dit patrocini.

Ara expressarem els noms dels dits béns i són: en la Ciutat de Mallorca les esglésies de Santa Eulàlia, Santa Creu, Sant Jaume i Sant Miquel amb totes les coses que tenen. Els monestirs de Sant Andreu, Sant Antoni i Santa Maria Magdalena amb totes les capelles d'ells depenents i totes les coses que les pertoquen. A la pròpiament dita diòcesi de Mallorca (Part Forana) les esglésies i tot el que les pertoca de Santa Maria de Marratxí, Santa Maria del Camí, d'Alaró, Santa Maria de Rubines i Sant Pere de Sencelles. Les esglésies i tot quant les pertoca de Santa Maria d'Inca, Sant Llorenç de Selva, Sant Miquel de Campanet, de Pollença, d'Escorca i Sant Jaume de Guinyent (Alcúdia). Les esglésies i tot el que les pertoca de Sant Joan i Santa Margalida de Muro, Santa Maria d'Artà, Santa Maria de Bellver (Sant Llorenç), Santa Maria de Manacor, Santa Maria i Sant Joan de Felanitx; les esglésies i totes llurs pertinences de Sant Julià de Campos, **Santa Maria i Sant Pere de Montuïri**, Sant Miquel de Llucmajor, Santa Maria de Sineu, Sant Pere de Petra, Santa Maria ,de Bunyola, Sant Bartomeu de Sóller i Santa Maria de Valldemossa. Les esglésies i totes llurs pertinences de Sant Pere d'Esporles, Santa Maria de Puigpunyent, Sant Joan de Calvià i Santa Maria d'Andratx; cases, propietats i rèdits que té a les viles de Marratxí, Canarrossa, Inca, Muro, Sineu, Petra, Artà, Campos i **Montuïri**; el dret de moldre que té a la Ciutat i a la Part Forana; els rèdits i les propietats que té en el territori de les viles de Pollença, Alcúdia, Manacor, Felanitx, Puigpunyent, Calvià i Andratx. propietats i rèdits que té en el territori de les muntanyes de les viles de Sóller, Esporles, Canet i Bunyola i la part que té a la vila de Pollença.

Que ningú baix cap concepte s'atreveixi, etc. - Si qualcú volgués anar en contra de l'estipulat, etc.

Donat a Lió a devuit dies abans del primer de maig (14.04), l'any cinquè del nostre pontificat.

Nota: Innocenci IV, Sinibald Fieschi, fou Papa de 1243 a 1254.

O. Arbona

*(Dades estretes d'"Inca-Revista". Article firmat per **Pere Fiol i Tornilla**, Rector de Muro).*

Entre el record i l'enyorança (I)

Pous i caminois

A les entrades i sortides dels pobles hi ha els pous comuns per abeurar els animals. Són testimoni mut de llargs anys de sequera. Molts encara recordam les bísties bevent a les piques i el grinyolar de les corrioles per treure l'aigua. Els poals solien ser de fusta.

Si hi passau a prop i no teniu presses, aturau-vos-hi i, si sabeu escoltar dins el silenci, aquestes velles relíquies del passat vos contaran moltes coses. Qualque dia sentireu la trencadissa d'una gerra, l'escomesa alegre d'un jovençà que hi va per abeurar els muls assedegats, i fins i tot, si voleu, també com a germans del pou bíblic de Sicar, vos contarà el diàleg de Jesús amb la Samaritana. Veureu que a força de passar-hi esquives, les cadenes de la corriola han deixat esculpides a les pedres les seves petjades.

Unes piques, avui abandonades, però en altre temps amb renou d'aigua i animada xerradissa de les dones que hi feien bugada.

A la memòria em ve un escrit bellíssim, fruit de l'admiració que sentí davant el Pou des Babot de S'Horta (a. 1907), l'il·lustre poeta campaneter i membre de la Reial Acadèmia de la Llengua, Mn. Llorenç Riber. "El pou comú és confident feel de mil idil·lis que hi van a voletejar, a l'hora fresca de la posta, l'hora dels rossinyols i dels poetes. ¿Per què la joventut femenina de totes les èpoques i civilitzacions, ha tengut sempre a son càrrec el treure l'aigua dels pous? ¿Quin consorci hi hauria entre la frescor de la vida i la frescor de la naturalesa? Quantes n'hi són anades! Unes, com Rebeca, amb la bellesa triomfal i amb la virginitat resplendent sobre son front com un núvol penetrant de sol ixent. I altres, com la Samaritana, amb el pecat al front i el cor trespolejat per una guarda d'amors il·lícits! Però al pou les espera la Gràcia. Allà s'assacien d'aigua viva i no tornen tenir set. Allà salta el broll d'aigua fins a la vida eterna".

Un grapat de pous comuns, ben conservats, encara els podem trobar pels voltants de Montuïri

A la dreta del camí cap a Randa, primer trobam el pou d'En Socies (que quasi no es destria) i un poc més anvant (aquí el veim) el pou d'Es Torrent, des dón es veu aquesta agradosa panomàmica de Montuïri

En temps de molta humitat pels colls dels pous suant damunt les pedres reblides de verdet, hi creix xalesta la falzia. I deixau que passi gust d'anomenar-la amb el seu nom llatí "Adhyantum capillus veneris". N'hi ha de sis castes: la falzia negra, la blanca, la roja, la borda, la femella i la mascle. En prenien tisanes les dones per a mitigar les regles doloroses. Té propietats calmants de la tos i de la ictericia (Flora de Mallorca. Francesc Bonafé).

A Montuïri es distingeix par damunt els altres pous, el Pou del Rei. El recordat publicista i apotecari de Santanyí, Bernat Vidal i Tomàs, em deia que al Pou del Rei s'hi aturaven en altre temps per gaudir de l'ombra i calmar la set les pietoses peregrinacions de santanyiners que anaven cap a Lluc. El pou i la porxada són un bell conjunt.Però avui no dedicaré més espai als pou comuns de vora el poble, ja tan coneguts i ben conservats. Just vull recordar uns pous secundaris de menor importància i de poc valor artístic espargits per fora vila a fi que el seu record no s'esvanesqui del tot.

I així recordam que a la dreta del camí de Montuïri a Randa abans d'arribar al Pou des Torrent, hi havia –i encara hi ha– el Pou Socies. Pels camins de Ses Rotes n'hi havia dos: El Pou Guerrer –el lloc on estava està identificat al Mapa General de Mascaró Passarius i a l'Enciclopèdia de Mallorca– i el Pou Fadrí, que estava a la dreta del tros de carretera vella de Manacor que ara va a Ses Rotes, al Camp Donzell... o sigui pocs metres després d'haver deixat la carretera general. El nom del pou ha passat a les finques dels seus entorns "es pous fadrins". Devora el pou hi havia un esponerós garrofer que a les migdiades de l'estiu, plenes de xafogor, donava acollidora ombra. Durant la primavera estava enrevoltat de florits albons i recordava el Camp de Cartago on Virgili a l'Eneida conta la trobada de la Reina Dido amb l'immortal Eneas.

Quin encant no tenen Ses Rotes amb els seus caminois i turons tan agraciats! Sembla que tot parla per aquells comellars on la Creu, al costat del Puig de Sant Miquel, presideix la litúrgia camperola amb les tonades de la terra com a Salms.

Les tonades de la terra
Déu les vulgui conservar,
i les danses a la lluna
que la son fan allunyar.
(Mª. Antònia Salvà. "Espigolalles").

Baltasar Amengual

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Tres Peps

Era un horabaixa d'estiu de devers l'any 1950 a les cases de Galiana. El qui està damunt la somera és en Pep de Galiana quan era al·lot, no molt gran i amb un poc de por d'anar qualcant damunt la bèstia. Per això els seus pares,na Maria "Coixa", la madona, i el seu espòs, en Pep, l'aguantaven i per assegurar que la foto sortís bé tampoc amollen el seu fill. Un poc més enfora, ja a la darrera edat, el padrí, l'amo en Pep de Galiana a qui veim amb el capell, tot i que feia un bon sol. Una bella postal de pagesia tirada a les mateixes cases de Galiana. Llàstima que dels quatre, l'únic que avui dia pot rememorar aquesta escena sia l'al·lot, ara d'una seixantena d'anys.

Records d'infantesa

Mestre Miquel "Rua", margener i glosador

El mes d'abril de 1997 ja publicàrem un record a mestre Nofre "Rua" i una d'aquelles primeres gloses que vaig fer a ell mateix i la hi vaig dedicar.

Però igualment vaig tractar pel mateix temps –anys envant anys enrere– el seu pare, conegut també a Montuïri per mestre Miquel "Rua". I això era a la possessió de Meià, d'on ell era el margener i on hi anava tant per adobar un marge que s'havia esbaldregat com per fer-ne un de nou.

Jo, en aquells anys –1922-25– també estava llogat a Meià, de plaça morta. Al poc temps vaig fer de pareller i d'allà anàvem a aferrar les bísties unes vegades a Sant Joan i altres a Montuïri, en el carrer de Baix, a cas ferrer "Gallet". També record que no tenia por a res i feia molts de disbarats. Una vegada ens provàrem amb un altre missatge a agafar un dragó. I ben aviat que el vaig tenir amb les meves mans! I fins i tot li vaig posar un dit dins la boca per comprovar que faria, però no em va mossegar. Com m'havia de mossegar si no tenia dents!

Parlant, però, de mestre Miquel "Rua" cal esmentar que era un home feiner, seriós, respectat i també glosador. Tal vegada aquest fou el motiu pel qual em va captivar la meva atenció i simpatia, malgrat entre ell i jo hi hagués 40 ò 50 anys de diferència. Una de les aficions que l'atreien molt a ell era la d'anar a caçar amb filats; i hi anava precisament els capvespres i vespres quan no hi havia lluna, perquè així els gorrions, passerells i estornells no destriaven els filats i quasi sempre en portava un bon grapat.

Un dia que ens topàrem –ell ja sabia de la meva afició a les gloses i jo de la seva– em va contar aquesta, feta seva, que encara mai no he oblidat tot i que ja fa més de 70 anys. Diu així:

Avui matí quan venia
un gorrió m'ha cridat,
m'ha dit: escolta estimat,
jo que rallar amb tu voldria:
si acàs s'estrevenia
que em caçassis qualque dia,
no venguis amb claredat
que jec amb un peu alçat
i també un ull badat
per poder fugir 'viat
si es meu contrari venia.

Al cap d'una estona afegí, com si es dirigís al gorrió.

Són coses que en Miquel diu,
de tot això puc donar proves
que entre en sos filats i lloses
poc a poc tots hi veniu.

Miquel Massanet "Parrí"

La cavalcada de "Sa Fira"
"Montuïri amb el Cavall Mallorquí"

Organitzat pel PRAM (Protecció Races Autòctones Mallorca) conjuntament amb l'Ajuntament, el passat dia 8 de desembre i formant part del programa de la Fira de Montuïri tingué lloc a l'avinguda Es Dau, on s'havia adequat un recinte, una interessant cavalcada i mostra del cavall autòcton mallorquí.

Foren una vintena els participants i fou d'admirar la presentació, la gràcia i bon fer tant dels nobles cavalls com dels genets que els muntaven.

Si bé es cert que el joves participants durant la setmana s'havien preparat, s'ha de tenir en compte que no són professionals, ni si més no aficionats, no obstant la seva actuació fou digna de millor espectacle i més si són al·lots i al·lotes joves que els munten i donen ordres a aquests plantosos cavalls i egües de la més pura raça mallorquina.

La fira de Montuïri avui s'ha consolidada com una de les fires interessants i anomenades de Mallorca.

Del firó ni se'n parlava. Però enguany, amb un gran encert i èxit, per primera vegada, dit dia, i baix el títol; Montuïri amb el Cavall Mallorquí, se celebrà una mostra i demostració del que són capaços de fer els cavalls i egües de la més pura essència mallorquina.

El cavall mallorquí és una antiga raça local, molt important socialment i econòmicament als segles 18 i 19., de mida mitjana, amb cabellera abundant i pelatge negre. Alguns animals presenten un estel blanc al front. Actualment es conserva gràcies a la seva rusticitat, la seva alimentació es limita a les coses que produeix la terra i tenen una gran resistència a la fatiga i a les malalties.

Pel que fa a la seva docilitat i obediència, romangué palès a dita mostra . Els genets que els muntaven eren al·lots i al·lotes joves, d'entre 9 i 15 anys. Aquells obedients animals fent voltes pel recinte creuant-se entre ells, anant de pas llarg, estones trotant, fins i tot galopant segons les ordres que donava el genet. D'una gran vistositat fou quan formaren un cercle en torn d'en "Menut", com si fos la "dama", i en conjunt semblava la interpretació del balls dels Cossiers.

Especialment cal esmentar l'actuació d'en "Picarol" muntat p'en Toni Sureda, de dotze anys. Portant el compàs de la música voltà i corregué de costat, s'ajonellà, s'ajegué, s'aixecà, s'empinà...

Una mostra de la cavalcada del cavall mallorquí

La gent assistent queda meravellada i aplaudí de bon de veres. A més de la munta es feu demostració de com eren els desplaçaments dins l'àmbit rural.

Per a demostrar-ho, en Miquel Duran manant en "Valent", cavall de 3 anys, enganxat a un carretó, i en Miquel Àngel Serra, conduint en "Siurell", cavall molt jove de sols 2 anys i enganxat a un cabriol, feren unes quantes voltes demostrant com s'aturaven en dir "ou", en dir-los "arre", corrien, quan les deien enrera reculaven i quan havien d'estar quiets hi estaven.

Actualment així com es realitzen les tasques del fora vila amb maquinària hi ha poca demanda d'animals de feina però encara se n'empren i cal preocupar-se i fomentar la cria del bestiar cavallí. D'ells, creuats amb somera, els mascles i amb goràs, les egües; surten els millors híbrids o sia muls i mules de feina molts útils per realitzar les tasques del conreu.

Els vells pagesos saben que encara per realitzar segons quines feines, com és treballar l'hort, sembrar a solc, llaurar per dins els sembrats i arborats i altres feines es fa millor feina amb bístia que amb el motocultor. A més no contaminen ni gasten combustible i el seu manteniment surt de la mateixa terra. i són productors de fems, tan necessaris com són pels conreus.

La jova de vaques i el carro de parell

I a dita mostra no podien mancar la parella de vaques enjovades que tant d'èxit obtingueren el passat dia 16 d'agost a Sant Llorenç des Cardassar llaurant amb una ancestral arada de fusta i a la fira de Llucmajor tirant a un carro de parell.

Com que aquesta parella de vaques "Na Banya Rompuda" i na "Dolça" són eregades pel meu amic Joan Miralles, ajudat pel qui escriu, era la nostra intenció a Montuïri -el nostre poble- fer ambdues demostracions; és a dir, estirar al carro de parell i llaurar amb l'arada de fusta. Solament fou possible poder estirar al carro.

Els motius; són animals, i encara que ja haguessin llaurat, del darrer pic ençà que foren enganxades a l'arada han passat més de tres mesos i es feia necessari tornar-les eregar per tornar a llaurar.

Però ocorregué, que "na Banya Rompuda" es posà malalta, Menjava poc i jeia molt. Gràcies a l'actuació del manescal senyor Agustí Tomas Rosselló es posà bona.

El fet de passar uns quinze dies abans de la celebració de la mostra i no poderles assajar. I a més es donà el cas que la setmana passada, quan volgueren provar d'enganxar-les a l'arada des del dimarts fins el divendres plogué. Així i tot, dissabte, que feu bon dia, ho volguérem provar però havia plogut moltet i el terreny estava moll i no pogué esser.

Però si que fou possible el participar-hi tirant a un ancestral carro de parell, demostrant d'aqueixa manera com el nostres avantpassats pagesos traginaven les garbes, els sacs de gra, els fertilitzants, els fems, anar a la farinera a moldre.

Sion Nicolau

Gabriel Roca Mayol "Llucio"

Quasi 40 anys manejant els aparells de projecció del cinema de Ca n'Aloi

Al començament del present article i amb motiu del seu contingut ens ve a la memòria una composició melòdica del cantautor Albert Cortez on diu a l'inici: *"Cuando un amigo se va nos deja un gran vacio..."* És cert. El qui escriu ha experimentat la pèrdua d'uns quants amics. Els ha enyorat –i els enyora– en extrem. El darrer que ens deixà fou en Gabriel Roca Mayol "Llucio". Cada un d'ells tenia una afició diferent però tots en teníem també una en comú: en agradava el cinema. En tots hem passat hores irrepetibles.

Moltes vegades en les nostres converses sortia el tema i ens enrotllàvem fent comentaris sobre els distints films que havíem presenciat o que desitjàvem veure. Eren moments molt agradables.

Amb en Biel, com és natural, també –era obligat–, canviàvem impressions relacionades amb la cinematografia, però baix un altre aspecte. Ell s'ocupà durant 36 anys dels aparells de projecció del cinema de Ca n'Aloi, era el que es diu actualment cap de cabina. Ocasionalment fèiem comentaris, els dos, dels films projectats o en vies d'estrena. Més que res, però, ens parlava de les incidències que passaven dins la cabina i de l'estat en què estaven les còpies que passaven a través del projector.

Ens comentava el mal estat en què es trobaven determinades cintes i la feina que li duia repassar-les, metre a metre, hores abans de la projecció; l'angoixa que passava quan es feia el "pase" amb els cinemes de Sant Joan o d'Algaida, les hores d'espera amb el film mig projectat a conseqüència dels famosos talls de corrent dels anys quaranta; les proves que havien de fer a vegades molt abans de començar la sessió perquè el so o el focus no funcionaven correctament... les excuses que havien de donar al públic –contades vegades– perquè amb paciència aguantàs un cert temps mentre amb en Joan "Aloi" o altres ajudants tractaven de solucionar els problemes tècnics que es presentaven inesperadament durant la projecció... eren incidents imprevists dels que quasi mai els espectadors no se n'adonaven. Els mal de caps, l'angoixa era dins la cabina.

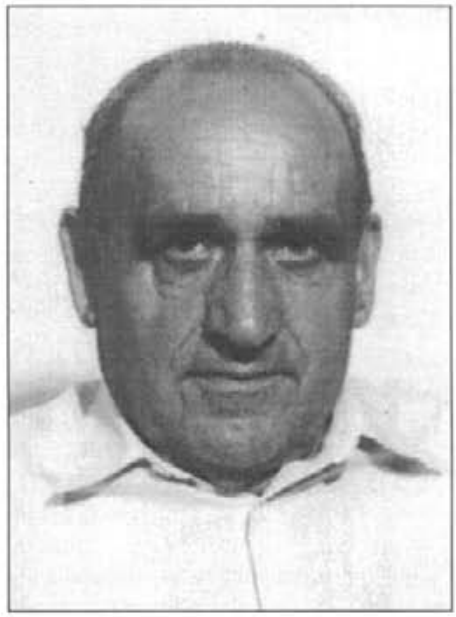

En Biel fou la darrera anella que ens lligava als darrers anys de cinema a Montuïri. La darrera persona que podia donar testimoni directe i de primera mà del "Cine Royal".

Comentant amb ell certes incidències que es desenvolupaven dins la cabina de projecció, sortien una sèrie d'anècdotes saboroses, algunes de les quals descriurem més envant, al llarg d'aquest article. Unes les coneixíem, altres són inèdites, però totes tenen un regust agradable amb un deix d'enyorança que ens duen a un temps en què el cinema era un fet molt important al nostre poble. Per saber, però, com era l'amic, és necessari tornar molts d'anys enrera.

Va néixer el 24 de setembre de 1921. El passat setembre de 1997 havia de complir 76 anys. El matí del 28 de juliol de l'any 1997 ens deixà malauradament. Un colapse fou la causa del seu òbit.

De nin assistí a les classes de dos educadors que també han deixat petjada al nostre poble: Joan Baptista Munar (Vicari) i Bartomeu Mir. L'empremta d'aquests mestres la duia dins ell.

A les acaballes de l'adolescència i passant a la joventut es va llogar a Son Frau, possessió situada més enllà del polígon de Son Castelló. També a la darreria dels anys trenta en Miquel Serra Terrassa –fill de mestre Serra– l'havia iniciat en el maneig dels aparells de projecció del cinema de Ca n'Aloi. Cada setmana, els dissabtes a mitjan horabaixa venia amb bicicleta des de Son Frau per projectar les pel·lícules dels dissabtes el vespre i els diumenges. Els dilluns a la matinada altra volta amb bicicleta se'n tornava a Son Frau.

Poc temps després passà a fer feina a la farinera de l'amo en Bernadí Oliver, on el tenien amb molt d'apreci. Hi treballà durant més de 10 anys. Aleshores continuava al costat dels aparells de projecció i es movia dins la cabina com un vertader expert. Recordam en diferents temporades veure'l enrevoltat dins el petit quartet de màquines, per en Cosme, en Joan "Cai", en Biel "Aloi", en Bernat "Mestret"... gairebé nins en aquell temps, i que li ajudaven en la seva tasca. Temps aquells en què la joventut –nosaltres– estàvem despertant. Començàvem a conèixer el món desitjant llevar-nos el cabestrell i respirar en llibertat dins els grans espais dels esplendorosos *Westerns* que amb els primers tecnicolors es presentaven a la nostra pantalla: Volar, descobrir i viure un altre ambient.

El 8 de juny de 1948 es casà amb Catalina Manera Miralles i dins aquesta època emprèn una altra aventura: Els dissabtes i els diumenges els vespres, es traslladava amb bicicleta, amb fred o calor, brusca o neu a Lloret per ensenyar a dos joves el maneig dels aparells del petit cinema d'aquell poble.

Mentrestant els seus ajudants s'ocupaven de les màquines de projecció del "Cine Royal". Eren els temps en què Claudette Golbert, Leslie Howard, William Powell, Norma Shearer i altres estrelles triomfaven en els nostres cinemes. Han passat més de 40 anys del que estam escrivint.

El temps passava; molt poc feia que havia nascut la seva filla Joana Llúcia quan es canvià de feina. Ara treballava a Can Joan "Porrerenc" on hi va estar uns tres anys, però amb el mateix esperit i dedicació continuava junt als aparells de la il·lusió dins la cabina del "Cine Royal". Mes envant havia començat una nova feina: passà a treballar al departament de contribucions d'Hisenda fins que es jubilà.

Quan es féu càrrec formalment, per primera vegada de les màquines de projecció, l'empresari era el mateix propietari, Joan Pomar "Aloi". Després va estar a les ordres de dos empresaris de Palma que junts dugueren l'empresa uns quants anys. A continuació passà a les ordres d'Antoni Morell, qui també dugué el cinema durant cinc o sis anys. Finalment es posà al servei de l'empresari Salas –dins els anys 50– fins que aquest tancà el local de cinema el març de 1981.

Durant 36 anys, com hem dit abans, s'ocupà de la cabina de projecció del "Cine Royal", sempre al costat dels aparells que cuidava acuradament. Moltes vegades tot sol, es a dir: ell i les seves màquines. Varen esser infinitat de vespres, d'hores de fred i de calor, de problemes tècnics i preocupacions, però mai faltà a la cita que convocava el poble a passar un horabaixa o una vetlada agradable.

Com altres persones del poble que han estat al servei de la comunitat gratuïtament a través de la música, per exemple, o els cossiers, en Biel s'ocupava de les projeccions mentre nosaltres, el públic, asseguts còmodament fruíem de les imatges enyorades del cinema. Entre els anys 39 i el 40 li donaven dues pessetes per sessió de cinema. Quan anava amb bicicleta els vespres a Lloret per ensenyar els futurs operadors guanyava cinc duros per sessió. Quasi tota una vida dedicada al servei de la cinematografia del nostre poble.

Unes quantes anècdotes, com ja hem dit, ens ajudaran a conèixer més bé el nostre amic a rel de certes incidències que passaren dins la cabina o fora d'ella durant aquests quasi quaranta anys al servei de la cinematografia.

En certa ocasió, estant tot sol devora el projector, un vespre tard, quan estava passant la pel·lícula base del programa, saltà la tancadura de la tapa que protegia el gran rodet de la cinta que anava passant per davant el focus. Aquella gran espiral caigué en terra desfent-se ràpidament degut a la seva flexibilitat, i s'escampà per tota la petita habitació. Era com si una immensa alga marina s'hagués apoderat del petit espai. El projector continuava en marxa estirant el cel·luloide de dins aquell desgavell. Hi havia perill d'un accident greu. Mentrestant el públic de la sala s'ho estava passant molt bé ignorant el que succeïa. Aturar la projecció suposava més d'una hora de feina i una incomoditat per al públic. Prengué una decisió ràpidament: no aturà les màquines, passà com pogué sense perdre la calma entre els centenars de metre de cinta i arribà a una petita finestra que donava al carrer, de l'altura d'un segon pis, i l'obrí. A braçades anà amollant per la finestra i al carrer tot el material escampat dins la cabina. Totd'una es precipità cap a la cinta que quedava baix de la màquina i amb les mans, mentre desembullava aquell filicomís, alimentava el projector fent la feina que havia de fer el gran rodet. Va passar la resta de la pel·lícula durant bastant de temps d'aquesta manera fins que arriba el *The End*. Llavors féu un gran alè. La part curiosa fou que així com el públic no se n'adonà –que era el que pretenia– tampoc del carrer ningú no digué res ni durant ni després de l'incident. Foren uns moments difícils i delicats –ens deia quan ho contava–.

Els qui llegiren l'entrevista que li férem en el número d'octubre de 1989 de *Bona Pau* sabran també com amb un simple motoret d'una rentadora i a rel d'una emergència, aconseguí que una funció de cinema continuàs fins a la fi de la sessió, sense que el públic de la sala ho sabés. Era home de recursos i ho demostrà en bastants ocasions.

Un fel molt significatiu fou el següent: els darrers anys en què estava dins la cabina sortí una disposició oficial obligant tots els caps de cabina de les sales cinematogràfiques a passar per un rigorós examen si volien continuar manipulant els projectors. Fou una preocupació per a l'empresa i per a en Biel. No se sabia en què consistiria l'examen. Es presentà davant la comissió examinadora preocupat i intranquil. Un dels personatges que estaven a la taula d'examen quan va veure en Biel es girà al president amb aquestes paraules: "Ara passarà en Gabriel Roca; fa quasi quaranta anys que està dins una cabina de cinema, manejant els aparells; no el molestis, no és necessari que s'examini; dona-li l'autorització".

En Gabriel ens ho contava orgullós. Hi havia per estar-hi.

Així era en Biel "Llucio". Una persona amable i hàbil; no només amb els aparells cinematogràfics sinó també com a menestral aficionat. A ca seva hi ha taules, portes, cadires i altres objectes de fusta, ferro i pedra que construí amb les seves mans i enginy. Un professional no ho hagués fet millor.

Però sobretot era un amic.

Quan tancà les portes el "Cine Royal", l'empresari Salas li digué: "Biel, du-te'n tot quan vulguis".

Dins una habitació de ca seva, protegits, mancats de la presència d'en Biel, descansen un gran projector "Supersond" i al seu costat una peça de museu, un petit projector "Gaumont" de l'antic cinema mut de Ca n'Aloi; testimonis també muts d'una època on el ritme que marcava el pas de la cinta, es mesclava amb els crits i expressions estusiastes d'un públic que no només contemplava, sinó que també vivia les històries que ens transmetien damunt la pantalla. Són màquines, sers inanimats. Però dins el seu silenci actual ens imaginam que també enyoraran la companyia, el calor i les mans hàbils d'en Biel.

Miquel Martorell Arbona

Restaurant
PUIG DE SANT MIQUEL
(Dimarts, tancat)

Cuina mallorquina
Forn de llenya
Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Balls en Es Puig

De no haver-hi equivocació, aquesta foto fou captada el 1945 en el Puig amb motiu d'una concentració de nins i joves que es féu allà. Ha estat difícil destriar-les totes: les dues que ballen en mig són na Francisca Xamena i na Margalida Jordà de s'Holanda. Les altres són: Margalida Matarina, Antònia Confitera, Aina Pofanc, Aina Bella, Catalina Rossinyol "Bou", Antònia (la seva germana), Joana Amengual (de Ses Veles), Margalida Miralles "Queló", i Francisca Mas Ballester. La dona de més edat que observa de darrera és na Fancisca Sollerica.

Dècada dels cinquanta

Pel juny plogué com si fos hivern

1956. *Febrer, 20.-* L'horabaixa ha tornat nevar. Duim 20 dies de fred intensíssim com mai s'havia vist. Les figueres de moro han quedat destruïdes a causa del fred. S'ha arribat als 9'5 graus davall zero.

Març, diumenge, 4.- A plaça, per primera vegada en la història, 7 dones, jovenetes d'uns 20 anys, han ballat els cossiers. M'agrada més aquest ball ballat per homes; com més viril, millor.

Abril, dilluns, 2.- A la Sala Mariana s'ha fet entrega del copó realitzat per Xavier Corberó, cèlebre artífex del metall. Entregat per mans de l'autor i per la família Martorell-Nicolau, en nom del fill Bernat que va esser Ecònom d'aquest poble. El regala don Bernat en prova del gran amor que professa a Montuïri.

Diumenge, 15.- A Petra, a la nit, la Companyia Parroquial representà "Nosotros, Ellas i el Duende". Enorme èxit artístic.

Diumenge, 22.- Anàrem al Molinar a representar "Nosotros, Ellas i el Duende". entrada fluixa. El públic entén poc de teatre.

Maig, diumenge, 13.- A Lloret, a la nit, representació de "Nosotros, Ellas i el Duende" amb molt d'èxit.

Dilluns, 24.- En el Puig de Sant Miquel hem celebrat amb un dinar l'èxit de la campanya artística teatral de l'Acció Catòlica per diversos pobles de l'illa, per recaudar fons per pagar cursets i exercicis (espirituals) als pobres. Hi hagué un divertit fi de festa.

Diumenge, 27.- Horabaixa a les 6 vengué el Bisbe Jesús Enciso a beneir l'Escola Parroquial. Li agradà l'església i de manera particular el cor parroquial.

Desembre, dissabte, 8.- El Rvd. Antoni Lladó s'ha acomiadat de vicari i pres possessió d'Ecònom de Pina. Ha tingut un esplèndid acompanyament.

A les 9 de la nit el nou vicari Rvd. Antoni Ramis ha fet la seva entrada. L'Acció Catòlica d'Homes en ple l'hem esperat a la Casa Rectoral.

1957. *Maig, dijous, 30.-* He anat al primer Congrés Eucarístic. Ha estat un èxit. Montuïri ha tingut una nodrida representació, més que Manacor.

Juny, dimarts, 11.- Plou com si fos hivern, bastant fred i vestesc igual que en

→

Els 10 fets més rellevants a Montuïri durant 1997

Disquisicions polítiques

El gener fou un mes sacsejat per fortes disquisicions polítiques i socials: el batle explicava el canvi en la revisió de les NN.SS.; el 14 de gener es va reunir la plataforma per a una sanitat digna, per divergències amb Insalud; Joana Mª Bennassar entrà a formar part del Consistori com a regidora d'Acció Social i Sanitat...

5 morts en 3 accidents

El febrer es pot considerar com un mes tràgic dins la història de Montuïri: 5 morts i 5 ferits en 3 accidents de tràfic: moriren Catalina Martorell "Moragues", Enrique Carralero, el seu pare i la seva mare i el jove de 18 anys, Joan Mesquida Florit.

Altíssim pressupost municipal

Enguany i en el ple de l'11 de febrer el Consistori va aprovar el pressupost municipal més elevat de tota la història: 346 i pico de milions de pessetes. Cal dir, com a motivació, que aquest impressionant augment fou degut a la obres del "Pla Mirall".

El Montuïri a Preferent

Després d'un triomfal campanya i haver-se classificat campió de I regional, el primer equip montuïrer de futbol aconseguia l'ascens a I Preferent a finals de maig.

Els graons, acabats

Després d'anys de parlar-ne, pel desembre del 96 començaren les obres de reforma i condicionament del graons i s'acabaren el darrer dia de maig del 97. Mesos després el rector anunciava que les despeses estaven totalment liquidades.

"Es pati de Montuïri"

El 13 de juliol molta gent del poble assistia a la inauguració d'"Es Pati de Montuïri", nom que s'ha donat a Es Figueral Nou una vegada realitzada una gran reforma que ha convertit aquell indret en restaurant i luxós hotel rural.

XXV aniversari del Torneig de sa Llum

Dia 10 d'agost es va celebrar el 25è aniversari de la inauguració del I torneig de sa Llum. Es va retre un homenatge als fundadors en un esdeveniment on hi participaren 600 jugadors repartits en 32 equips. També es va editar un fulletó commemoratiu.

Pel novembre al local de Persones Majors es va donar una conferència sobre prevenció del càncer de mama. Foren moltes les persones que hi assistiren

Agost plujós

El dia de la 2ª festa de Sant Bartomeu varen caure 86'5 litres m2 d'aigua i en tot el mes (altres tres dies) es registraren un total de 105'3 litres m2.

10 anys de batle

El PP va retre dia 21 de novembre un homenatge a Joan A. Ramonell pels 10 anys de permanència com a batle de Montuïri. Hi assistí el President de la Comunitat Autònoma.

La rotonda dels Creuers

Després de molts d'anys d'espera i de nombrós accidents –alguns mortals– s'ha duit a terme la construcció de la rotonda dels Creuers. A finals de desembre ja s'hi podia circular amb normalitat.

Altres esdeveniments de relleu

• En el mes de gener es va incorporar una nova secretària a l'Ajuntament, Mª Núria Riera Marcos, i l'11 de febrer en el ple extraordinari, ja va debutar públicament. • El metge municipal –Gabriel Arbona Cerdà– començà a actuar en el mes de gener. • Dos músics joves de la banda –Llorenç Munar i Francisca Mª Vanrell– a l'abril participaren en la selecció europea de músics joves. • Dia 1 de juny se celebrava una fideuada popular en es Puig per recaptar dobleres per als graons. • 14 arqueòlegs a l'estiu classificaren les restes de Son Fornés per a després esser traslladades al Molí des Fraret. • Pel juliol entrà en funcionament a Montuïri el Punt d'Informació Juvenil. • A principis d'agost la banda de música va oferir dos concerts a París. • El "Pla Mirall" suposarà una despesa de 352 milions, dels quals se'n rebran 211. • L'Ajuntament va acordar posar una ambulància a disposició dels montuïrers que ho necessitin. • Joan Gomila a Tarragona es proclamà campió d'Espanya de natació de 200 m. lliures veterans H (màsters). • Un montuïrer, Miquel Arbona Ribas, fou elegit president de la Casa Balear de Mar del Plata (Argentina). • A l'estiu passat s'invertiren 20'5 milions de pessetes en reformes i millores en el pati i interior de les Escoles. • A l'octubre ens deixaren dos montuïrers assenyalats: Bartomeu Ramonell (qui havia estat 25 anys jutge) i el gosador Miquel Massanet "Parrí". • Els darrers mesos de l'any i per haver-se format dos grups de gimnàstica de manteniment de Persones Majors es produeixen lamentables controvèrsies.

Èxit del Cross de sa Fira

Darío Fernández, nou tècnic de I preferent

Tòfol Ors dimiteix com a entrenador de l'equip juvenil

Tot i les pluges dels tres dies anteriors, nombrosa va ser la participació que va registrar el II Cross Escolar i el II Cross Joan Barceló celebrats el dissabte 6 de desembre, amb motiu de la Fira de la Perdiu. Intervengueren uns dos-cents atletes a les categories base i gairebé un centenar a la prova per a categories majors.

A la carrera de deu quilòmetres -que va anar per ses Rotes i camí Vell des Puig- va guanyar Josep Pérez, mentre que Esteve Barceló de Montuïri va ser el primer de la prova reservada als locals (6 qms). A continuació de n'Esteve es classificaren Maties Miralles i Joan Barceló Cerdà. El pare dels Barceló va córrer el deu quilòmetres a la categoria veterans.

Val a dir que no es va poder celebrar als terrenys situats davant la piscina d'Es Dau a causa del fang. Tot i això, l'amplia avinguda i carrers veïnats va ser un bon lloc per a les carreres escolars.

L'equip de bàsquet sènior femení el dia que aconseguiren la victòria contra el Campos

A causa de la pluja es varen suspendre les jornades esportives d'handbol, tennis taula i bàsquet programades entorn a la fira.

Per altra banda ens plau informar que Esteve Barceló fou el guanyador de la categoria promeses en el segón cross de la temporada organitzat pel club d'Atletisme Filipides, celebrat el 14 de desembre de 1997.

DIMISSIÓ

Tòfol Ors ha dimitit com a entrenador de l'equip juvenil del Club Esportiu Montuïri. A l'hora de redactar aquesta informació no es coneixia el seu substitut. Tot i ser un entrenador "discutit", no es pot negar l'interès i dedicació que sempre han caracteritzat en Tòfol i, especialment, la forma com viu els partits.

DARIO

Dario Fernández ha fitxat com a míster de l'equip de I preferent en substitució de Fernando Asensi qui havia dimitit. Darío entrenava la selecció juvenil i va ser porter del Vilafranca a l'època en què aquest club va ser conegut amb el nom de "milionari".

CICLISME

S'estan fent gestions per muntar activitats de ciclisme dins el poble i també perquè corredors locals puguin estar federats. Com també es parla de la participació per primera vegada d'un equip ciclista de Montuïri a les proves del Pla de Mallorca. De moment s'han iniciat les gestions i, en disposar de "notícies confirmades", vos tendrem al corrent.

RESULTATS

Els resultats dels equips de Montuïri del passat mes de desembre han estat els següents:

Futbol I preferent

Alaró, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 2 - Calvià, 0
Casa Miss, 0 - Montuïri, 0

Futbol III regional

Lloret, 1 - Montuïri, 3
Montuïri, 3 - Cala d'Or, 3

Futbol juvenil

Rotlet Molinar, 2 - Montuïri, 2
Montuïri, 4 - Alaró, 1
Platges de Calvià B, 2 - Montuïri, 1

Futbol cadet

Montuïri, 0 - Cala d'Or, 4
Santanyí, 1 - Montuïri, 0

Equip de les cadets de bàsquet femení

Futbol infantil
Barracar, 1 - Montuïri, 4
Montuïri, 2 - Cardassar, 3

Futbol aleví
Son Servera, 3 - Montuïri, 0
Montuïri, 0 - Badia Cala Millor, 6

Futbol-7 benjamí
Campos, 2 - Montuïri, 2
Penya Blaug.Llubí, 1 - Montuïri, 4
Montuïri, 1 - Santanyí, 14

Futbol-7 empreses
Spanair, 6 - Munper, 7

Futbolet iniciació
Montuïri, 0 - Sineu B, 12
Campos, 5 - Montuïri, 8
Lloret, 12 - Montuïri, 0
Montuïri, o - Vilafranca, 12

Bàsquet sènior
Santa Mònica, 66 - Montuïri, 33
Montuïri, 42 - Calvià, 38
Montuïri, 32 - Soledat, 40
Campos, 43 - Montuïri, 51

Bàsquet cadet
Campanet, 21 - Montuïri, 34

Bàsquet infantil
Campanet, 21 - Montuïri, 67
Bons Aires, 59 - Montuïri, 32

Mini-bàsquet
Montuïri, 37 - Cide, 40
Guillem Galmés, 0 - Montuïri, 79

BÀSQUET

PLANTILLES DELS EQUIPS

Sénior femení

. Jugadores:
Gomila Gomila, Aina
Gomila Pocoví, Maria Francisca
Jiménez Sánchez, Maravillas
Mascaró Cerdà, Catalina
Miralles Martorell, Coloma
Morlà Miralles, Catalina
Nonell Garcies, Noèl·lia
Pocoví Melià, Francisca
Portell Amengual, Maria
Ribes Nicolau, Catalina Maria
Rigo Amengual, Maria Francisca
Serra Dilme, Joana
. Entrenadora: Amengual Miralles, Bàrbara
. Delegat: Guichandut Crende, Maties

Cadets

. Jugadores:
Bauçà Amengual, Esperança
Font Miralles, Catalina
Gomila Gomila, Joana
Martorell Sansó, Magdalena
Mas Rigo, Antònia
Mateu Sampol, Margalida A.
Mayol Cerdà, Joana Maria
Miralles Martorell, Catalina
Rigo Bennàssar, Catalina
Socies Fiol, Aina Maria
Taberner, Margalida Antònia
. Entrenador: Jaume Mayol era l'entrenador però va dimitir el passat mes de novembre.
. Delegat: Llull Sansó, Miquel

Infantils

. Jugadores:
Beltran Cerdà, Joana Maria
Cerdà Obrador, Catalina
Garcia Claramunt, Violeta
Mairata Bauçà, Magdalena
Martorell Sastre, Magdalena
Núñez Bustos, Sandra
Oliver Gallard, Margalida
Pocoví Linares, Maribel
Ribas Martorell, Sebastiana
Rodríguez Rodríguez, Maria
Sánchez Rofes, Maria
Serra Garriga, Maribel
Sorell Rueda, Aina
. Delegats:
Beltran Cerdà, Margalida
Martorell Fullana, Miquel
. Entrenadors:
Bauçà Mayol, Joan Albert
Verger Bennàssar, Joan

Mini-bàsquet

. Jugadores:
Anglada Moll, Aina
Bauçà Amengual, Maria
Ginard Fiol, Elisabet Maria
Gomila Nicolau, Joana Maria
Mayol Cerdà, Antònia
Mayol Miralles, Sebastiana
Nicolau Pizà, Margalida
Pomar Relucio, Elena
Pomar Relucio, Maria
Rigo Munar, Margalida
Rossinyol Pocoví, Joana Maria
Sastre Cerdà, Miquela
Trobat Garcies, Caterina
. Entrenador: Gomila Moll, Antoni
. Delegats: Capellà Mayol, Llorenç
Nicolau Cerdà, Maria Teresa

Biel Gomila

Glosa

Oferiment

Jo tenc es gust de contar,
se tracta d'una cançó:
tots coneixeu n'Amador
casat a ca s'Hortolà;
no'm 'grada gens demanar,
pas més gust de fer un favor:
pes qui vulgui una cançó
per ca nostra pot passar,
que per jo m'és un honor
que la'm vulguin demanar;
qualsevol la se'n durà
perquè mai dic que no;
ho som un poc glosador
amb poca pretensió;
no és que ho faci per cobrar.

Amador Font

Retaule de Sant Pere

La restauració del retaule dit de Sant Pere està tocant al seu fi. Esperam que el mes d'abril estigui tot restaurat i col·locat. Aquest any passat s'han reposat dues peces més pel valor de 571.880 pessetes. Des de l'inici de la restauració duim gastades 2.496.000 pts. El pressupost total està tassat entre 3.500.000 i 4.000.000 de pessetes. També hem de dir que durant l'any 1997 s'han rebut subvencions i aportacions per un valor de 557.467 pts., distribuïdes de la següent manera:

	Pessetes
Consell Insular de Mallorca:	400.000
Coral Mont-Lliri:	25.000
Donatiu obra teatre (29-11-97):	125.467
Donatiu particular:	7.000

Gràcies per tan estimada col·laboració.

Col·lecta de Nadal

Com cada any el poble de Montuïri ha col·laborat amb la tasca de Càritas Diocesana. S'han recollit nombrosos aliments i joguines per ajudar als nostres germans més pobres i necessitats. També la col·lecta del dia de Nadal i els sobres recollits de dins la nostra revista han estat significatius. En total s'han recaptat 119.275 pessetes. Així hem ajudat un any

Enguany una multitud de neules enlairava l'Altar Major

més al lema que Càritas Diocesana ha llançat en el seu 50 aniversari de tasca i col·laboració amb els pobres de la nostra societat: *"Ajuda'ns a ajudar"*.

La màxima aspiració humana

"Jesús està en el punt més alt de l'aspiració humana,
és el terme de les nostres esperances i de les nostres oracions,
és el punt central dels desitjos de la història i de la civilització,
és a dir, és el Messies, el centre de la humanitat, Aquell que dona un valor a les accions humanes, Aquell que conforma l'alegria i la plenitud dels desitjos de tots els cors,
el vertader home, el tipus de perfecció, de bellesa, de santedat,
posat per Déu per personificar el vertader model,
el vertader concepte d'home, el germà de tots, l'amic insubstituïble,
l'únic digne de tota confiança i de tot amor:
és el Crist-home.
I, al mateix temps, Jesús està en l'origen de tota la nostra vertadera sort,
és la llum per la qual l'habitació del món pren proporcions, forma, bellesa i ombra;
és la paraula que tot ho defineix tot ho explica, tot ho classifica, tot ho redimeix;
és el principi de la nostra vida espiritual i moral; diu lo que deu haver de fer i dóna la força, la gràcia de fer-ho;
reflecteix la seva imatge, més encara, la seva presència,
en cada ànima que es fa mirall per acollir el seu raig de veritat i de vida, de qui creu en Ell i acull el seu contacte sagramental;
és el Crist-Déu el Mestre, el Salvador, la Vida".

Pau VI, 3 febrer 1964.

Celebració del baptisme

La celebració comunitària del baptisme tendrà lloc el proper diumenge dia 4 a les 17 h. Convé que les famílies avisin a la rectoria anticipadament.

Col·lecta per ajudar a les obres de la parròquia de Randa

El passat dia 14 de desembre a petició de l'arxiprestat es va fer una col·lecta per ajudar a les obres de la teulada de la parròquia de Randa. La gent tornà a ser generosa i solidària. Es recolliren 42.915 pts. El poble randí ens donà les gràcies.

Festa de Sant Antoni abat

Enguany, aprofitant que Sant Antoni és en dissabte, celebrarem l'ofici del Sant el mateix dia 17 a les 20 h. L'endemà, diumenge, a les 12'30 h. hi haurà les beneïdes en Es Dau.

Setmana de pregària per la unitat dels cristians

Entre els dies 18 i 21 de gener se celebra la setmana de pregària per a la unitat dels cristians. A partir dèl Concili Vaticà II es van fent passes cap a aquesta unitat. Hi ha més coses que ens uneixen que no que ens separen. Per mediació de la pregària tots els cristians de les diferents confessions ens reunim per demanar a Déu aquesta esperada unió. Es faran diversos actes ecumènics entre les esglésies cristianes que hi ha a Mallorca (Luterana, Anglicana, Església Sueca, Església Catòlica...) seria bo que acudíssim a qualque acte organitzat. És una manera de obrir-nos a altres realitats agermanades. En tot cas no oblidem pregar.

Festa de la Mare de Déu de la Bona Pau

Dissabte dia 24 de gener a les 20 h. hi haurà la missa en honor de la Mare de Déu de la Bona Pau. Al final de la celebració es distribuirà la medalla de la Mare de Déu a tots aquells que la desitgin.

Trobades i celebracions per a tots

Dimecres dia 28 d'aquest gener a les 21 h. a la residència de Porreres tendrà lloc la celebració de la Paraula per a tot l'arxiprestat. Esperam la vostra assistència.

Temps passat

10 anys enrere
Gener 1988
La Mare de Déu de la Bona Pau, al poble

Dia 24 de gener de 1988, amb motiu de l'Any Marià la Mare de Déu de la Bona Pau fou davallada al poble. Des del creuer del cementeri la portaren en andes fins a plaça on posteriorment hi hagué parlaments i amollada de coloms. I a l'horabaixa, solemne ofici. Els actes en honor seu s'allargaren tota la setmana.

25 anys enrere
Gener de 1973
Servei telefònic automàtic

Dia 24 de gener de 1973 va romandre inaugurat a Montuïri el servei telefònic automàtic. Hi va assistir el cap regional de CTNE a Balears i el de Tràfic. El batle féu la primera cridada al governador i tot seguit es va servir un vi espanyol.

50 anys enrere
Gener de 1948
Sant Antoni

Les festes de Sant Antoni de 1948 foren molt lluïdes i participades. L'Ajuntament havia concedit una subvenció de 50 pessetes al vicari Josep Estelrich amb les quals s'atorgaren dia 17 de gener de 1948 nombrosos premis a glosadors i carrosses.

100 anys enrere
Gener de 1898
Deute de consums

Pel gener de 1898 el batle Joan Garau Bunyola rebé una comunicació d'Hisenda reclamant 1.320'93 pessetes del deute de consums que tenia l'Ajuntament de Montuïri, amenaçant que si abans d'acabar el mes no s'haguessin reintegrades en seran responsable tots els regidors. Dia 26 es tengué ple extraordinari i s'acordà que tot quan s'ingressàs fos per satisfer aquest deute.

Cuinar en casa

Galetes de Vinagre

Ingredients

100 gms. de saïm
100 gms. de sucre
1 vermell d'ou
1 cullerada de cafè, de carbonat
1 copeta de vinagre
La farina (fluixa) que es beu.

Elaboració

Es meclen tots els ingredients, s'aprima la pasta i feim galetes de diferents formes. Es couen en poc foc.

Demografia

Desembre de 1997

Naixements

Dia 4 nov.- Ilias Mozouri Vicente, filla de El Khalil i de Maria Immaculada.

Dia 10 nov.- Catalina Cerdà Ramis, filla de Mateu i d'Antònia.

Dia 18 nov.- Gabriel Bennassar Gomila, fill d'Antoni i Maria Magdalena.

Dia 6 dbre.- Catalina Maria Mayol Gomila, filla d'Antoni i Maria.

Dia 9 dbre.- Aina Roig Roca, filla de Joan i Aina.

Dia 20 dbre.- Aina Maria Rigo Miralles, filla de Joan i Aina Maria.

Defuncions

Dia 5 .- Joana Aina Fullana Socias "Galiana" de 75 anys, casada. (Vivia a l'Argentina).

Dia 5.- Antònia Beltran Martorell "Canai", viuda de 94 anys.

Dia 12.- Maria Cerdà Garcias "Baca", casada de 82 anys.

Resum de 1997

Naixements: 23 (9 nins i 14 nines)
Defuncions: 49 (19 homes i 30 dones)
Pèrdua : 26 (10 homes i 16 dones)
Matrimonis de montuïrers: 5

Noces d'or

8 gener 1948

Miquel Lladó Niell "Niell" amb Petra Fiol Ferrando "Pinera"

Pluviometria

Desembre 1997

Dia 4	28'3	" 19	6'5
" 5	9'2	" 20	0'2
" 12	11'3	" 23	1'4
" 18	0'3	" 26	9'5

Total..... 66'7 l. m²

Resum de 1997

Gener	48'40	Juliol	7'60
Febrer	4'90	Agost	105'30
Març	2'30	Setembre	8'20
Abril	27'55	Octubre	59'20
Maig	6'40	Novembre	85'10
Juny	15'30	Desembre	66'70

Total pluja 1997: 436'95 litres m²

Apotecaries

Petra	11 gener	Sant Joan	25 gener
Porreres	18 "	Vilafranca	1 febrer

Glosa

Sa Fira

A Montuïri, sa fira,
sè que enguany se'n va parlar,
de cada any més gent hi ha,
sa que hi 'via no hi cabia.
Com que ara es poble brilla
amb s'asfaltat nou que hi ha
perquè es batle el renovà,
trob que creix de cada dia,
i això dóna alegria
an ets estadans que hi ha.

Amador Font

VERGER
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ
BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT
Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95
MONTUÏRI

La parella de vaques estirant un carro d'època el dia del firó

Les corals a la Trobada, al final cantaren totes conjuntament

La colla de castellers el dia de la fira enmig de plaça

Mª. Antònia Rossinyol, de 16 anys,muntant el formós cavall autòcton "Conco", a la demostració del dia del firó

La innocentada dels quintos d'enguany no es va distingir ni per l'elegància ni per la imaginació. Tot el poble va rebutjar el trist espectacle

El ca "Turc" de bestiar, d'en Joan Miralles Cerdà (de Sa Corona) va aconseguir la màxima puntuació internacional a Girona el 14 de desembre pasat, amb excellent de 1º, entre 1223 animals.